

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Katolická teologická fakulta

Vladislav BOBČÍK

**ANALÝZA EVANGELIZAČNÍCH
POZNATKŮ A ZKUŠENOSTÍ
ČLENŮ KOMUNITY EMMANUEL**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: PhDr. ThLic. Ing. Jaroslav Filka

PRAHA 2006

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a v seznamu pramenů a literatury uvedl veškeré informační zdroje, které jsem použil.

V Brně dne 30. srpna 2006

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A. N. F. V.', written in a cursive style.

Děkuji členům české provincie komunity Emmanuel, kteří laskavým poskytnutím svých odpovědí umožnili vypracování této diplomové práce.

Děkuji PhDr. ThLic. Ing. Jaroslavu Filkovi za metodické vedení, cenné rady a připomínky při zpracování diplomové práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1 VÝCHODISKA EVANGELIZACE	8
1.1 Teologické východisko současné evangelizace	8
1.1.1 Základní prvky teologie evangelizace	8
1.1.2 Některé prototypy evangelizace	12
1.1.3 Inkulturace jako organizační princip evangelizace	13
1.2 Dějinné východisko současné evangelizace	15
1.2.1 Počátky moderní obnovy	15
1.2.2 Vize obnovy II. vatikánského koncilu	16
1.2.3 Současná situace	17
1.3 Kulturně-sociální východisko současné situace	19
1.3.1 Statistická rovina	19
1.3.2 Personální rovina	21
2 ANALÝZA POZNATKŮ V KOMUNITĚ EMMANUEL	24
2.1 Komunita Emmanuel jako předmět výzkumu	24
2.2 Metodika výzkumu	26
2.2.1 Zaměření výzkumu	28
2.2.2 Rámec výzkumu	29
2.3 Prezentace výsledků výzkumu	30
2.3.1 Sociální řazení respondentů	32
2.3.2 Spirituální anamnéza respondentů	43
2.3.3 Poznatky respondentů k evangelizaci	51
2.3.4 Důvody zduření evangelizace, projekty a jejich překážky	60
2.4 Analýza výsledků výzkumu	67
2.4.1 Osobnost evangelizátora	68
2.4.2 Duchovní zakotvení	69
2.4.3 Atmosféra evangelizace	71
2.4.4 Praktické možnosti evangelizace	73
ZÁVĚR	77
PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	79
PŘEHLED TABULEK	83
PŘEHLED GRAFŮ	84
PŘEHLED SCHÉMAT	85
PŘÍLOHY	86
ANOTACE	92

ÚVOD

Ježíš se pomodlil k Otci a povolal k sobě ty, které on sám chtěl, a určil z nich dvanáct, aby byli s ním a aby je poslal hlásat Boží království.¹ I my, dnešní křesťané, stojíme v podobné situaci jako oněch dvanáct před dvěma tisíciletími. Byli jsme povoláni, stali jsme se Kristovými učedníky a stojíme před podobným posláním, šířit Boží království. Vždyť evangelizace je stále základním úkolem církve.² I nás Ježíš ústy biskupů a kněží posílá hlásat Boží království. Jak ale evangelizovat dnes, aby naše úsilí neslo ovoce? Před touto otázkou stojí každý křesťan.

Malý počet duchovních a jejich pastorační vytíženost stále zřetelněji ukazuje, že hlavní díl odpovědnosti za evangelizaci leží na laicích.³ Problematika evangelizace je v církvi považována za jednu z nejdůležitějších,⁴ ale jako by právě u laiků chybělo vědomí její naléhavosti. Církev jen s obtížemi pokračuje tvořivým způsobem ve svém poslání evangelizovat. Chybí jasnější sjednocující koncepce evangelizace, která by stála na systematicky zpracované teologii evangelizace a opírala se o propracovanější metodologii a bohatší zkušenosti. Je zjevné, že současnou situaci není možné zkoumat pouze z teologického hlediska. Pomáhat mohou další vědecké disciplíny, například sociologie se svým sociologickým průzkumem. Existuje totiž řada jednotlivců i společenství, která v evangelizaci působí a jejich zkušenost by v mnohém mohla být inspirací pro celou církev. Problematika evangelizace, zvláště v prostředí naší země, ještě v mnohém čeká na své dořešení.

¹ Srov. Mk 3,13-19; Mt 10,1-42.

² Příkazání hlásat evangelium všem lidem je základním posláním církve. Srov. *Evangelii nuntiandi*, čl. 14.

³ Srov. *Katechismus katolické církve*, čl. 905; Laici shromáždění v Božím lidu a zapojení do Kristova těla pod jednou hlavou jsou všichni bez výjimky povoláni, aby se jako živé údy ze všech svých sil, přijatých z dobrodiní Stvořitele a z milosti Vykupitele, přičiňovali o vzrůst církve a její neustálé posvěcování. Srov. *Lumen Gentium*, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, čl. 33; Laici na ní mají mít živý a odpovědný podíl. Jsou totiž povoláni, aby hlásali a žili evangelium službou člověku i společnosti. *Christifideles laici*, čl. 64.

⁴ Církev se tedy naléhavě obrací ke všem křesťanům a zintenzivňuje svoji výzvu k evangelizaci. Srov. *Katechismus katolické církve*, čl. 2044.

Cílem naší práce je získat a analyzovat poznatky a zkušenosti s evangelizací z prostředí laiků. Touto reflexí chceme umožnit komplexnější pohled na reálné možnosti evangelizace, a tím poskytnout podklady pro zpětnou vazbu, která by pomohla k nasměrování dalšího pastoračního úsilí v této oblasti.⁵ Chceme takto přispět k masovější mobilizaci laiků pro evangelizaci.

První kapitola definuje evangelizaci z obecného hlediska. Primárním akcentem jejího zkoumání je teologický pohled. Vysvětluje pojem evangelizace, její prototypy a inkulturaci jako její organizační princip. Snahou je zmapovat a pochopit vývoj, kterým církve za poslední období ve vztahu k evangelizaci prošla. Chceme také nahlédnout na situaci křesťanů v české postmoderní společnosti.

Teoretickou kapitolou vytváříme předpolí konkrétnímu praktickému výzkumu v druhé části práce. Hledáme především odpověď na otázku: *Jak v současnosti evangelizovat, aby toto počínání neslo ovoce?* Druhá kapitola objasňuje vztah komunity Emmanuel k evangelizaci a vysvětluje, proč právě toto společenství tvoří rámec našeho zkoumání. Seznamuje s metodikou a prezentuje výsledky výzkumu. Získané poznatky jsou podrobeny analýze, na jejímž základě definujeme závěry.

Použili jsme klasickou sociologickou metodu kvalitativního výzkumu ve formě dotazníku.⁶ Jádrem zkoumání jsou poznatky a zkušenosti členů komunity Emmanuel. Nejprve je sledována sociální a spirituální skladba tohoto společenství. Sonda do poznatků a zkušeností členů komunity Emmanuel s evangelizací nám umožňuje odkrýt a nově definovat některé obecně platné principy evangelizace, které, jak se domníváme, mohou významnou měrou přispět ke zdaru evangelizačního působení v naší zemi.

⁵ Své potřeby a přání ať sdělují svým pastýřům s tou svobodou a důvěrou, která se sluší na Boží syny a bratry v Kristu. Z jejich (*míněno laiků*) vědění, kompetence a postavení plyne možnost a někdy i povinnost vyjádřit svůj názor na to, co by mohlo být církvi k dobru. Srov. *Lumen Gentium*, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, čl. 37.

⁶ Viz Příloha 1.

Jako pramen nám v první kapitole slouží *Dokumenty II. vatikánského koncilu, Christifideles laici, Redemptoris Missio* a *Evangelii nuntiandi*. V části o nových proudech v církvi čerpáme především z publikací HOCKEN P., *Strategie Ducha?* a SECONDIN B., *Nová hnutí v církvi*. V druhé kapitole jsou primárním pramenem *dotazníky* vyplněné členy komunity Emmanuel. Sekundárními prameny jsou pak *Statuta komunity Emmanuel* a *Zvyklosti komunity Emmanuel*.

1 VÝCHODISKA EVANGELIZACE

Prvním východiskem evangelizace je teologická reflexe evangelia jako radostné zvěsti. Umožňuje vymezit podstatu evangelizace a pomáhá objevovat, jakým způsobem je evangelium možné hlásat. Všimáme si zvláště základních principů tohoto hlásání. Druhým východiskem je užší reflexe naší dějinné situace ve vztahu k církvi a vývoj, jímž církev ve své novodobé historii prošla. Tato reflexe nám umožňuje pochopit postoje, které církev vůči současnému světu zaujímá. Třetí z východisek přibližuje základní rysy prostředí, do kterého jako hlasatelé evangelia vstupujeme.

1.1 TEOLOGICKÉ VÝCHODISKO SOUČASNÉ EVANGELIZACE

Naše doba má v sobě mnoho fascinujícího a současně dramatického. Zatímco na jedné straně se lidé ženou za materiálním úspěchem a zdá se, jako by se stále více ponořovali do konzumního materialismu, na druhé straně se projevuje stále více úzkostlivé hledání smyslu života a potřeba vnitřního naplnění.⁷

1.1.1 Základní prvky teologie evangelizace

Definice pojmů

V problematice předávání evangelia se setkáváme s několika základními pojmy. Jsou jimi *misie*, *apoštolát*, *pastorace* a *evangelizace* nebo také *nová evangelizace*. Tyto pojmy se pro svoji příbuznost často prolínají a jejich hranice nelze striktně vymezit.⁸ Přesto má každý z nich určité zabarvení, díky němuž můžeme chápat danou problematiku v celém širokém spektru.

⁷ Srov. *Redemptoris missio*, čl. 38.

⁸ Nelze přesně vymezit hranice mezi *pastorací* věřících, *novou evangelizací* a výslovně *misijní činností*, a je nemyslitelné vytvářet mezi nimi bariéry nebo ostré rozdělení. Srov. *Redemptoris missio*,

Etymologicky latinský pojem *missio* vyjadřuje posláání. Slovem *misie* tedy můžeme označit veškerou činnost církve, respektive každého křesťana, která vychází z Kristova posláání a jejímž ovocem je spása člověka. Definice tohoto pojmu je značně široká a ne jasně vymezená.⁹

Pojem *apoštolát* je odvozen z řečtiny a značí posláání či úřad apoštola v nejširším smyslu slova. V našem chápání jde o pokračování v díle apoštolů. Význam pojmu se s pojmem *misie* částečně překrývá, je však chápán s větším akcentem na obnovu časného řádu a proniknutí světa duchem evangelia.¹⁰

Pojem *pastorace* se odvozuje od pojmu *pastýřská péče* a označuje prohlubování víry u těch, kteří Krista již poznali, a její systematické rozšiřování do všech oblastí života. Za aktéra *pastorace* můžeme např. považovat duchovního ve farnosti. *Pastorace* navazuje na *misii* a *apoštolát*.

Pojem *evangelizace* pochází z řeckého *eu-angelion*, tj. dobrá zpráva. Mimo křesťanství tento pojem označoval např. zprávu o vítězství v bitvě, výrok oznamující snížení daní a podobně. V křesťanství termín nabývá hlubšího významu – sdělovat radostnou zprávu, nebo lépe řečeno, sdílet se o tuto radostnou zprávu s druhými.¹¹ Cílem evangelizačního procesu je dosáhnout toho, aby silou evangelia byla proměněna kritéria posuzování, orientace zájmu, způsoby myšlení a zdroje inspirace, tedy životní styl člověka.¹² Pojem *evangelizace* se užívá od II. vatikánského koncilu,¹³ po němž se má v církvi probudit nové období hlásání evangelia,¹⁴ má dojít k revizi metod

čl. 34. Chápání pojmu *misie* více akcentuje prvotní působení v oblastech, kde je křesťanství mezi jinými náboženstvími minoritou.

⁹ Srov. AMBROS, P., *Církev, kultura, společnost, misie*, s. 82.

¹⁰ Srov. *Apostolicam Actuositatem*, čl. 5.

¹¹ Srov. KŘIVOHLAVÝ, J., *Sdílení naděje*, s. 19.

¹² Srov. *Christifideles laici*, čl. 44.

¹³ Srov. *Ad Gentes*, čl. 13; *Evangelii nuntiandi*, čl. 2.

¹⁴ Srov. *Evangelii nuntiandi*, čl. 2.

a k všemožnému hledání způsobu, jak předávat modernímu člověku křesťanské poselství.¹⁵

Pojem *nová evangelizace* užívá zvláště Jan Pavel II. Nová má být ve svém nadšení, metodách a výrazech. Obrací se k těm, kterým již bylo Slovo hlášáno, ale tentokrát to má být se svěžím náboženským nadšením a divy – slovem a svědectvím. Nová evangelizace chce nalézt odpovědi na problémy života církve v postmoderní době.¹⁶

Vzor, základ a cíl evangelizace

V teologickém smyslu je vzorem evangelizace sám Bůh¹⁷ – dynamika vnitřního života Boží Trojice a její vzájemné sdílení.¹⁸ Bůh ve své nesmírné dobrotě posílá svého vlastního Syna, aby lidem, kteří zbloudili, přinesl spásu. Podstatou této radostné zvěsti je: „Čas se naplnil, království Boží se přiblížilo“ (Mk 1,15). V Ježíši se osoba posla stává obsahem radostné zvěsti. Evangelium, to je Ježíš.¹⁹ Boží království je tam, kde je on.²⁰ Boží Syn přichází ke každému člověku s milostí a nabídkou odpuštění a nového života²¹ z Ducha.²² Je možné žít ve vztahu s ním, být jeho přítelem, bratrem, dítětem Božím.²³ Ježíš se svým životem, svou smrtí a svým zmrtvýchvstáním stává prvním evangelizátorem.

Základem, středem a zároveň i vrcholem evangelizace a jejího úsilí zůstane vždy jasné vyznání, že v Ježíši Kristu, Božím Synu, který se stal člověkem, zemřel a vstal z mrtvých, se poskytuje každému člověku možnost spásy jako dar Boží milosti a dobrotivosti.

¹⁵ Srov. *Evangelii nuntiandi*, čl. 3.

¹⁶ Srov. AMBROS, P., *Fundamentální pastorální teologie I.*, s. 55.

¹⁷ Srov. FIORES, S., GOFFI, T., *Slovník spirituality*, heslo: *evangelizace*, s. 27-39.

¹⁸ Srov. *Katechismus katolické církve*, čl. 850.

¹⁹ Srov. Mk 1,1.

²⁰ Srov. Mt 11,28.

²¹ Srov. Mk 2,10.

²² Srov. Sk 2,38.

²³ Srov. Mk 14,35.

Cílem hlásání Božího slova je křesťanské obrácení, tj. plná a upřímná příslušnost ke Kristu a jeho evangeliu prostřednictvím víry. Obrácení je Boží dar, dílo Trojice. Je to Duch, který otevírá srdce, aby lidé uvěřili v Pána a mohli jej vyznávat.²⁴ Víra vyžaduje svobodný souhlas člověka. Musí však být nabídnuta, protože všichni lidé mají právo poznat celé bohatství Kristova tajemství, v němž podle naší víry může veškeré lidstvo najít v netušené plnosti všechno, co se tápavě snaží vypátrat o Bohu, o člověku a jeho údělu, o životě, smrti a pravdě.²⁵ *Lumen Gentium* v článku 17. říká: „Hlásáním evangelia přivádí církve posluchače k víře a k jejímu vyznávání, připravuje je ke křtu, vyvádí je ze služebnosti omylu a přivtěluje ke Kristu, aby do něho láskou vrůstali až k plnosti.“

Proč evangelizovat

Kdo přijal evangelium, stává se nakonec i sám jeho hlasatelem.²⁶ V tom spočívá důkaz pravdivosti, jakýsi zkušební kámen víry. Je totiž nemyslitelné, že by někdo přijal Boží slovo a uvěřil v Boží království, aniž by se současně nestal též jeho svědkem a hlasatelem.²⁷ Kdo se skutečně setkal s Kristem, nemůže si to nechat po sebe, ale musí o tom hlásat druhým.²⁸ *Lumen Gentium* v článku 16. potvrzuje, že Kristův příkaz o získávání učedníků ze všech národů je stále platný a aktuální. Tento apel je velmi důležitý, protože připomíná, že hlásat evangelium není pro církve nějaká dobrovolná činnost. Je to povinnost, kterou jí svěřil Ježíš.²⁹ Evangelizace není pouze atributem křesťanství, je jeho esenciální součástí.³⁰ Jasně se k tomu vyjadřuje i CIC v kán. 781: „Celá církve je svou povahou misijní a evangelizační činnost je základní povinností Božího lidu; proto se všichni křesťané, vědomi si své odpovědnosti, účastní misijní činnosti.“

²⁴ Srov. 1 Kor 12,3; *Redemptoris missio*, čl. 46.

²⁵ Srov. *Evangelii nuntiandi*, čl. 53.

²⁶ Srov. *Katechismus katolické církve*, čl. 429.

²⁷ Srov. *Evangelii nuntiandi*, čl. 24.

²⁸ Srov. *Nuvo millennio ineunte*, s. 40.

²⁹ Srov. *Evangelii nuntiandi*, čl. 5.

³⁰ Srov. *Katechismus katolické církve*, čl. 2471 a 2472.

1.1.2 Některé prototypy evangelizace

„Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal“ (Mt 28,19n). Tomuto Ježíšovu výroku předcházelo období přípravy. Učedníci chodili s Ježíšem, byli s ním, naslouchali jeho slovům a viděli jeho činy. Byli svědky jeho smrti a setkali se s ním jako zmrtvýchvstalým. Teprve pak Ježíš své učedníky rozesílá a jejich kázání nese ovoce.

Kázání apoštolů má zpravidla určitý rámeček témat dle situace posluchačů. První posluchači apoštolů, stejně jako předtím posluchači Ježíšovi, věřili v Boha a v jeho záměr spasit lidi. Výchozím bodem jejich kázání bylo Písmo svaté.³¹ Kazatel ukazoval na naplnění proroctví v Kristu. Zaslíbení daná praotcům se naplnila³² skrze dřevo kříže, o němž mluvil Zákon i Proroci.³³

Pokud posluchači neznali Ježíše ani Písmo, začíná hlásání náčrtem Ježíšovy činnosti, jeho života, smrti a zmrtvýchvstání. Následně je doplněno vysvětlením významu těchto událostí. To je zřejmé na příkladu Petra, když mluví k setníku Kornéliovi a jeho přátelům.³⁴

Tam, kde posluchači uctívají jiné bohy, je třeba začít vysvětlovat základy biblické víry. V Lystře začíná Pavel svoje kázání úvodem o živém Bohu, Stvořiteli nebe i země, o Bohu, který prokazuje lidem dobro.³⁵ V Aténách zase mluví o lidském hledání Boha a o vyvrcholení dějin Kristovým zmrtvýchvstáním.³⁶

³¹ Srov. 1 Kor 15,3n.

³² Srov. Sk 13,3.

³³ Srov. Sk 5,30; 10,39; Dt 21,33.

³⁴ Srov. Sk 10,34 - 43.

³⁵ Srov. Sk 14,15n.

³⁶ Srov. Sk 17,22 - 31.

Kázání se ubírá různými cestami, nakonec však vždy směřuje ke Kristu³⁷ a poselství Velikonoc. Křesťanství se takto šíří kázáním. Z poslechu se rodí víra.³⁸

Prvotní církev dělá vše pro to, aby se evangelium šířilo.³⁹ Hlásá jej vhod i nevhod.⁴⁰ Mnohdy se jedná o činnost jednotlivých křesťanů a společenství, kde se slova šíří od člověka k člověku. Prvotní církev žije jistotou, že Bůh je s nimi a Duch svatý skutečně viditelně působí. Tuto jistotu si nenechávali jen sami pro sebe, ale cítili nutnost se o ni rozdělit. A tak hlásají Boží slovo na náměstích či ve shromážděních, na nichž mohou mít účast i pouzí zvědavci. Ti naslouchají, jsou plni údivu a vyznávají: „Skutečně, s vámi je Bůh“ (1 Kor 14,25).⁴¹

Spojujícím znakem působení apoštolů je spontánnost, se kterou reagují na aktuální situaci svých posluchačů. Vždy reflektují situaci a evangelium zvěstují v takových souvislostech, aby bylo srozumitelné.

1.1.3 Inkulturace jako organizační princip evangelizace

Stejně znaky jako neslo kázání apoštolů by měla mít i evangelizace křesťanů dnes. *Gaudium et Spes* v úvodu vybízí: „Radost a naděje, smutek i úzkost lidí dnešní doby, zvláště trpících a chudých, je radostí i nadějí, smutkem i úzkostí Kristových učedníků a není nic opravdu lidského, co by nenašlo v jejich srdci odezvu. Jejich společenství se totiž skládá z lidí, kteří jsou sjednoceni v Kristu, při svém putování do Otcova království jsou vedeni Duchem svatým a přijali zvěst o spáse, kterou mají předložit všem...“⁴² Na prahu třetího tisíciletí musí celá církev, pastýři i věřící, silněji pocítit svou odpovědnost za uposlechnutí

³⁷ Srov. *Katechismus katolické církve*, čl. 426.

³⁸ Srov. Řím 10,17.

³⁹ Srov. Sk 8,14-16.

⁴⁰ Srov. 2 Tim 4,2; Sk 19,23n.

⁴¹ Srov. LÉON-DUFOUR, X., *Slovník biblické teologie*, heslo: *kázat*, s. 169.

⁴² Srov. *Gaudium et Spes*, čl. 1.

Kristova příkazu: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu stvoření.“ (Mk 16,15) a obnovit své misionářské nadšení. Církvi je svěřena náročná a krásná úloha – totiž nová evangelizace,⁴³ kterou dnešní svět naléhavě potřebuje.

Hlasatel evangelia by měl dbát na to, aby poselství evangelia bylo nabídnuto takovým způsobem, aby mu lidé rozuměli. Křesťané se mají chopit iniciativy a pokřesťanit kulturu, hospodářský a politický život.⁴⁴ S těmito úkoly se církev neobrací pouze do řad pastýřů, ale především k laikům.⁴⁵ Jan Pavel II. o tomto procesu napsal: „Inkulturační vtěluje církev evangelium do různých kultur a současně přivádí lidi s jejich kulturou do svého společenství. Předává jim své vlastní hodnoty a sama přijímá, co je v těchto kulturách dobré a obnovuje je zevnitř. Takže se církev stává inkulturační stále srozumitelnějším znamením toho, co je nejvhodnějším nástrojem misie.“⁴⁶

Tento proces vyžaduje zásadní vnitřní zapření, tedy sdílení v Ježíšově vlastním vyprázdnění, ve kterém se nepovažují za způsobem bytí roven Bohu, nýbrž sám sebe zmařím, vezmu na sebe způsob služebníka a stanu se jedním z lidí.⁴⁷

Pokoušení dneška spočívá ve snaze o redukci křesťanství na pouhou lidskou moudrost. Ve značně sekularizovaném světě nastoupila „postupná sekularizace spásy,“ za kterou se bojuje jistě ve prospěch člověka, ale člověka, který je sám rozpolcen a omezen na horizontální dimenzi. Ježíš ale přišel, aby přinesl úplnou spásu; spásu, která chce vykoupit celého člověka a všechno lidstvo a otevírá mu úžasně horizonty Božího synovství.⁴⁸

⁴³ Jan Pavel II. pokračuje v linii Pavla VI. a v mnohém ji dále rozvíjí. Dne 9. března 1983 v projevu k biskupům latinskoamerických církví v Port-au-Prince na Haiti zazněla vyzval k „nové evangelizaci světa“ s novou horlivostí, novými metodami a projevy. Srov. DULLES, A., *Nová evangelizace*, in *Teologické texty*, roč. 6, č. 6, s. 184.

⁴⁴ Inkulturační chápeme ve třech základních rovinách. Inkulturační komunikace v rovině obsahu pojmů. Inkulturační v rovině personální – osoba jako vzor. Inkulturační v rovině institucionální např. DCM.

⁴⁵ Srov. *Katechismus katolické církve*, čl. 905.

⁴⁶ Srov. *Redemptoris missio*, čl. 52.

⁴⁷ Srov. Fil 2,6-7.

⁴⁸ Srov. *Redemptoris missio*, čl. 11.

1.2 DĚJINNÉ VÝCHODISKO SOUČASNÉ EVANGELIZACE

V katolickém prostředí vždy existovaly obrodné a reformní proudy. Tyto proudy byly nejzřetelnější v životě a díle těch, kteří byli později kanonizováni jako svatí, v řádech, kongregacích a díle, které obvykle založili. Některá staletí zažila silnější obrodné proudy než jiná, např. clunyjské hnutí, které dosáhlo svého vrcholu v 11. století; 13. století se svým františkánským hnutím a založením dominikánského řádu; konec 16. a počátek 17. století přinesly také významný duchovní pohyb, s karmelitánskou reformou sv. Jana od Kříže a sv. Terezie z Avily a s francouzskými duchovními školami kardinála de Bérulleho.⁴⁹ V 18. století zaznamenáváme první snahy o mobilizaci katolických laiků u Vincenze Pallotioho.⁵⁰ Bylo to století rozvoje lidové zbožnosti, především úcty Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, eucharistické přítomnosti Pána Ježíše a uctívání Panny Marie.⁵¹

1.2.1 Počátky moderní obnovy

Příchod osvícenství v oblasti filosofie a vědy, průmyslová revoluce a vznik tržní ekonomiky v Americe i Evropě vytvořily zcela nové podmínky nejen v sociální, ale i v kulturní oblasti. Nové podmínky vedly nutně k reflexi vlastního prožívání víry a jejího přizpůsobení měnící se situaci. V tomto období můžeme hledat počátky obnovných proudů, s jejichž plným rozvojem se setkáváme dnes.

Významnější známky důrazu na aktivní život, obrácení a Písmo nacházíme i v angloamerickém protestantském prostředí.⁵² Objevuje se zde i dosud nevidaný laický rozměr, vytváření modlitebních skupin a důraz na evangelizaci. Širší hnutí obnovy v katolické církvi se začíná vytvářet s příchodem 20. století. V tomto

⁴⁹ Srov. FRANZEN, A., *Malé církevní dějiny*, s. 229.

⁵⁰ Srov. HOCKEN, P., *Strategie Ducha?* s. 103.

⁵¹ Srov. tamtéž, s. 105.

⁵² HOCKEN rozlišuje čtyři základní proudy – evangelikáni, hnutí svatosti, letniční, charismatický. Srov. HOCKEN, P., *Strategie Ducha?* s. 25-31.

období nacházíme i vyjádření obnovných snah na učitelské i pastorační úrovni.⁵³ Prvním katolickým obnovným proudem, který nabyl jasných tvarů, bylo liturgické hnutí. Spolu s liturgickou obnovou se začíná objevovat i teologická obnova, která vede k podrobnému zkoumání Písma a tradice a zavádí používání moderních metod exegeze. Nejvýznamnější impulsem obnovy byl rostoucí důraz na laiky. Pius XI. spatřoval právě v mobilizaci laiků naději proti postupující sekularizaci. Kanonizací sv. Terezie z Lisieux s její „malou cestou lásky“ je předložen další model pro svatý život katolíků.

1.2.2 Vize obnovy II. vatikánského koncilu

Uskutečnění II. vatikánského koncilu potvrzovalo období pokrokových změn v novodobých dějinách katolické církve. Křesťané se měli odvrátit od kategorií minulosti a vyrovnat se s požadavky přítomnosti a měnícího se světa. První kapitola konstituce *Lumen Gentium*, klíčového dokumentu tohoto koncilu, pojednává o církvi a Božím lidu. Zabývá se hierarchií, laiky, místem řeholníků a povoláním všech věřících ke svatosti. Koncil vrací také Boží slovo do centra katolického života. Úloha Bible je vyjádřena ve věroučné konstituci o Božím zjevení *Dei Verbum*. Studium Písma má být duší posvátné teologie.⁵⁴ Věřícím křesťanům má být dokořán otevřen přístup k Písmu svatému.⁵⁵ Reforma liturgie nalézá své vyjádření v konstituci o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium*. Liturgie se otevírá národním jazykům, má být jednoduchá a srozumitelná. Věřící jsou pozváni k aktivní účasti na slavení Božích tajemství.⁵⁶ Pastorační konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et Spes* se otevírá chápání současného světa, jeho společenství, kultury a institucí; to vše ve světle křesťanské víry.

⁵³ Významnými osobnostmi tohoto období jsou Lambert Beauduin, M.J. Lagranga, Henri de Lubac, Yves Congar, Hans Urs von Balthasar, Pierre Teilhard de Chardin.

⁵⁴ Srov. *Dei Verbum*, čl. 24.

⁵⁵ Srov. tamtéž, čl. 22.

⁵⁶ Konstituce o liturgii mluví o plné, vědomé a aktivní účasti věřících při liturgickém slavení. Jde o spolupráci (interakci) mezi subjektem a Duchem božím. Srov. *Sacrosanctum Concilium*, čl. 30.

Koncil byl předělem v sebepochopení církve i v jejích vztazích k ostatním křesťanským církvím, k nekřesťanským náboženstvím a k modernímu světu. Snahou bylo přiblížit poselství křesťanství modernímu člověku. Svým „otevřením oken“ přináší reflexi současné situace. Potvrzuje dosavadní a předznamenává budoucí vývoj v církvi, zvláště pak hlubší a širší emancipaci laiků a rostoucí důraz na evangelizaci.

1.2.3 Současná situace

Rozhodnutím Pia XI. (1922 – 1939) o mobilizaci katolických laiků k překlenutí rostoucí náboženské lhostejnosti a ateismu sekulární společnosti vedlo k novým snahám o vzdělávání laiků a k jejich apoštolátu. Vznik Katolické akce⁵⁷ v mnoha evropských zemích předznamenává nástup nových proudů s výrazným laickým rozměrem. Mezi ně můžeme řadit Mariiny legie, Opus Dei, Schönstátské hnutí.⁵⁸ Po II. světové válce se začínají objevovat další hnutí zřetelněji orientované na obnovu, opírající se o Písmo a stavějící do středu života Ježíše Krista, například hnutí Focolare, Hnutí za lepší svět, Cursillo, Neokatechumenát, Světlo-Život a další.⁵⁹ Stručný výčet vznikajících laických hnutí v katolickém světě ukazuje na zvyšující se pohyb, objevuje se více a více iniciativ duchovní obnovy s výrazným laickým potenciálem. Druhý vatikánský koncil byl v tomto ohledu silným katalyzátorem, poskytl jak inspiraci, tak teologii pro zapojení laiků, zakotvenou již ve křtu, a ne až v pověření církevní autoritou.

Další z významných proudů obnovy v církvi je charismatické hnutí.⁶⁰ Z proudu katolické charismatické obnovy vzniká zvláště ve Spojených státech a Francii několik společenství, které touhou po větší závaznosti vytváří

⁵⁷ Srov. HOCKEN, P., *Strategie Ducha?* s. 125; FILKA, J., *Počátky charismatické obnovy v Brně a cesta některých jejích společenství k založení provincie komunity Emmanuel na Moravě*, s. 13.

⁵⁸ Srov. HOCKEN, P., *Strategie Ducha?* s. 126.

⁵⁹ Např.: Foyers de Charité, Comunione e Liberazione, Memores Domini, Komunita Sant' Egidio ad. Srov. HOCKEN, P., *Strategie Ducha?* s. 125-132.

⁶⁰ Srov. tamtéž s. 150.

formálnější struktury.⁶¹ Jedná se například o komunitu Pain de Vie, komunitu Chemin Neuf, komunitu Blahoslavenství a také komunitu Emmanuel.

Charakteristickými rysy pro nové proudy v církvi jsou návrat k Božímu slovu a snaha o jeho hlubší chápání, důraz na laiky a evangelizaci a otevřenost ekumenickému dialogu.⁶²

Boží slovo

Pravidelné čtení a studium Písma patří mezi katolíky do velké míry až k vývoji ve dvacátém století. Je ovocem hnutí obnovy. Zvláště pak pro nová hnutí je typické, že řadí praktický život z Božího slova k pilířům duchovního života svých členů.

Laický charakter a zesílení důrazu na evangelizaci

Jedním z nejvýznamnějších rysů proudů obnovy je jejich převážně laický charakter. Tím je míněno široké zapojení všech vrstev křesťanů. Druhý vatikánský koncil povzbuzuje laiky, aby žili v naslouchání Božímu slovu, ve vydanosti Bohu a v poslušnosti jeho vedení. Mají se zapojit do konkrétní činnosti při budování církve i hlásání evangelia. Šíření evangelia u laiků má totiž zvláštní ráz a účinnost, protože se uskutečňuje v běžných světských podmínkách.⁶³ Pravý apoštol hledá příležitost hlásat Krista slovy jak nevěřícím, aby je přivedl k víře, tak věřícím, aby je poučil a povzbudil k horlivějšímu životu.“⁶⁴ Hnutí to umožňují a naplňují způsobem, který je ve farnostech i přes veškerou snahu o jejich obnovu obtížný. Pokoncilní proudy obnovy znovu objevily prioritu přímé evangelizace a kladou evangelium o spasení jako základ křesťanského života.⁶⁵ Katolický pohled na evangelizaci zdůrazňuje její komplexnost. Hlásání není zaměřeno výlučně na obrácení jedinců, ale také na proniknutí do kultury inkulturaci, což je poněkud odlišné od protestantů.

⁶¹ Srov. HOCKEN, P., *Strategie Ducha?* s. 212.

⁶² Srov. tamtéž s. 137-145.

⁶³ Srov. *Lumen Gentium*, čl. 35; *Apostolicam Actuositatem*, čl. 11; *Katechismus katolické církve*, čl. 905.

⁶⁴ Srov. *Apostolicam Actuositatem*, čl. 6.

⁶⁵ Srov. HOCKEN, P., *Strategie Ducha?* s. 257.

Ekumenický rozměr

Obnovné proudy měly ekumenický rozměr od samého počátku. Významného posunu však bylo dosaženo zvláště po II. vatikánském koncilu. Některá nová hnutí vytváří své složky v protestantském světě, další čerpají ze zkušeností protestantů.⁶⁶ Samozřejmě patrná je tato interakce především v charismatické obnově.

1.3 KULTURNĚ-SOCIÁLNÍ VÝCHODISKO SOUČASNÉ SITUACE

Žijeme v situaci filosofického a kulturního pluralismu. Církev se stále více ocitá v konfrontaci se situací svobodného trhu a krizí tradičních hodnot.⁶⁷ Dynamický rozvoj tržní ekonomiky orientované na spotřebitele ovlivňuje i chápání a přístup k duchovním hodnotám. Prosadí se ten, kdo nabídne víc. Máme z tohoto pohledu co nabídnout? Tato otázka, ačkoli zní pro křesťany jakkoli nepřijatelně, vyjadřuje postoj společnosti ke křesťanství. Síla evangelia jistě není postupem času v žádném ohledu změněna, pokud však chceme předávat to nejcennější, co máme, je třeba reflektovat naše postoje k metodám jeho hlásání a přizpůsobit je situaci těch, jimž je poselství evangelia určeno.

1.3.1 Statistická rovina

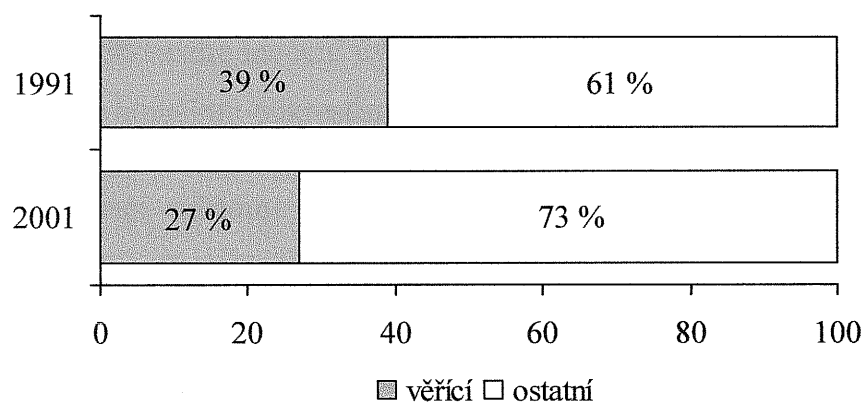
O situaci v naší společnosti a problematice pastorační existuje několik obširných a inspirujících studií z per renomovaných pastorálních teologů.⁶⁸ Naší snahou je tedy současnou situaci pouze načrtnout v základních obrysech. Na úvod těchto úvah několik statistických údajů.

⁶⁶ Například: Crusillo a další. Srov. HOCKEN, P., *Strategie Ducha?* s. 142.

⁶⁷ Srov. SECONDIN, B., *Nová hnutí v církvi*, s. 52-53.

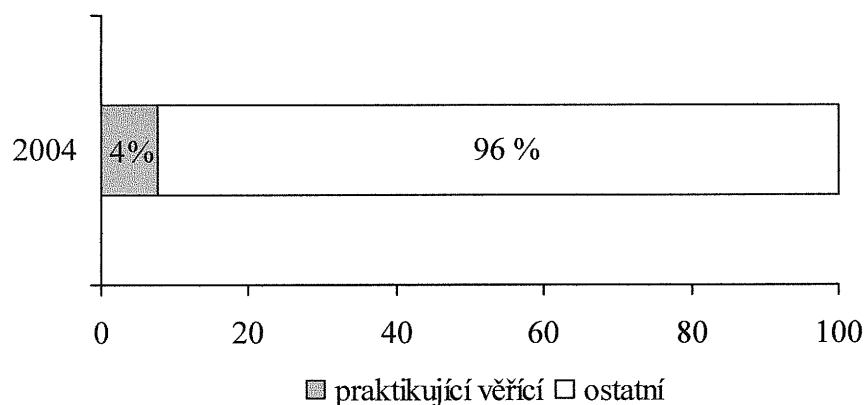
⁶⁸ Např.: AMBROS, P., *Fundamentální pastorální teologie. Pastorální teologie I.*; AMBROS, P., *Kam spěje česká katolická církev. Teologie obnovy*; OPATRŇÝ, A., *Pastorace v postmoderní společnosti*; OPATRŇÝ, A., *Pastorační situace u nás a další*.

Graf 1: Věřící a ostatní populace ČR v roce 1991 a 2001

Graf 1 zobrazuje pokles počtu osob, které se hlásí k církvi římskokatolické v horizontu deseti let.⁶⁹ Pokles o 31,8 % představuje v absolutních číslech úbytek o 1,28 milionů osob.⁷⁰

Graf 2: Návštěvníci katolických bohoslužeb a ostatní populace ČR v roce 2004

Graf 2 zobrazuje výsledek sčítání návštěvníků bohoslužeb z roku 2004.⁷¹ Byl zaznamenán celkový počet návštěvníků asi 405 tisíc. Tento údaj se podle našeho názoru blíží počtu osob, které můžeme považovat za praktikující věřící.⁷²

⁶⁹ Srov. Český statistický úřad, *Výzkum náboženského vyznání obyvatelstva*, 2005; dostupné na <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/publ/4110-03->.

⁷⁰ Z 4,02 mil. v roce 1991, na 2,74 mil. v roce 2001.

⁷¹ Srov. Tiskové středisko České biskupské konference, *Sčítání návštěvníků bohoslužeb v katolických kostelích*, 2004; dostupné na <http://tisk.cirkev.cz/art/clanek.asp?id=5801>.

Jsme si vědomi, že statistické údaje mohou jen velice obtížně kvantifikovat skutečnost jakou je víra, a proto je vypovídací hodnota těchto údajů diskutabilní. Přesto, po kritickém zhodnocení uvedených údajů, můžeme konstatovat, že trend směřuje spíše k hlubšímu odkřesťanštění společnosti.

V této situaci můžeme spatřovat i naději: „Nikoli proto, že byste byli početnější než kterýkoli jiný lid, přilnul k vám Hospodin a vyvolil vás“ (Dt 7,7). Svatopisec vyjadřuje jeden z paradoxů dějin spásy – Bůh nepočítá ve velkých číslech. Vnější počet a síla není znamením Boží přítomnosti nebo přízně. Přesto by uvedená zjištění pro nás měla být burcující. Vždyť počet lidí, kteří neznají evangelium, je nesmírně velký.⁷³

1.3.2 Personální rovina

Od statistických dat, která umožňují získat základní náhled na situaci, je vhodné postoupit k jednotlivcům, jimž chceme poselství evangelia předávat. Zde je třeba analyzovat osobní situaci, v níž se konkrétní člověk nachází, a v níž žije. Na základě těchto zjištění je třeba zvolit nejvhodnější metodu hlásání.

Osobní rozměr

Záleží na tom, jaká je konkrétní situace člověka, ke kterému přicházíme, jaké je jeho nahlížení vlastní situace, jak hodnotí kvalitu svého života, jaký je jeho vztah k evangeliu, jaké jsou jeho životní postoje a hodnoty, vzdělání, sociální rozměr, věk, pohlaví. Můžeme se pokusit definovat skupiny, ke kterým se chceme obracet (např. mladí lidé⁷⁴, muži⁷⁵), vždy se však bude jednat o rámeček

⁷² Náš výzkum je zaměřen na rámeček Církve římskokatolické z tohoto důvodu grafy nezohledňují počty členů dalších náboženských společenství (v roce 2001 se dle sčítání obyvatel, jednalo asi 547 tis. osob rozdělených do sedmnácti většinou protestantských společenství; tento počet tvoří asi 5 % celkové populace ČR).

⁷³ Srov. *Redemptoris missio*, čl. 86.

⁷⁴ Tento pojem je nutno chápat v jeho mnohovrstevnatosti. Srov. KAPLÁNEK, M., *Pastorace mládeže*, s. 18.

⁷⁵ Viz ENGELMANN, L., *Evangelizace mužů*.

složený z konkrétních jednotlivců s vlastní individualitou, osobní historií a vlastními zkušenostmi. Díky těmto odlišnostem je nutno počítat s velkým rizikem nepochopení.

Prostředí

Je třeba vědět, v jakých souvislostech se daný člověk nachází, jaká je v jeho nejbližším sociálním okolí atmosféra ve vztahu k religiozitě, k náboženství, k církvi. Tento bod v rovině své proměnnosti částečně vychází z bodu předchozího, vždy bude totiž záviset na konkrétním jednotlivci, jehož postoje budou třeba i nepřímo ovlivněny okolnostmi, ve kterých se nachází, sociálním kontextem a atmosférou rodiny, ve které vyrůstal a ve které žije. Jsme svědky toho, že mnoho lidí o náboženství, církev či přátelství s křesťany nemá zájem. Mnohde převládá názor z dob socialismu, totiž že náboženství je pro staré babičky a je jen otázkou času, kdy vymizí. Často jsme konfrontováni s názorem, že pokud by byl Bůh, tak by nedopustil tolik církví či náboženství, aby se ve jménu křesťanství páchalo zlo. Ti, co připouští, že náboženství nemusí být špatné, svůj zájem mnohdy odloží třeba z momentální zaneprázdněnosti materiálními záležitostmi. Nezájem o věci víry je také často živen bariérou předsudků, nedůvěry či nedorozumění. Z praxe víme, že lidé chápou víru v několika rovinách. Za prvé je to rovina, kterou bychom mohli nazvat historickou, dále rovina politická a třetí je rovina morální. Historická rovina obsahuje především problematiku křížových výprav a inkvizice. Politická rovina je tvořena citlivým vnímáním restitucí církevního majetku, případně politiky křesťanských demokratů. Konečně morální rovina zastupuje sexuální etiku prakticky se vším, co se jí jakýmkoli způsobem dotýká. Všechny tři roviny se paradoxně neopírají o znalost problematiky, ale žijí především z její neznalosti a především absentuje chápání víry jako vztahu s Bohem. Jsou však zakořeněny v sociálně-kulturním klimatu naší společnosti.⁷⁶ Tato analýza je jistě zjednodušená, přesto však naznačuje, s jakými předsudky je nutno počítat.

⁷⁶ Srov. SKALICKÝ, K., *Za nadějí a smysl*, s. 143-179.

Problém metody

Je třeba uvážit, co nabídneme, jaké prostředky a metody zvolíme, jak se budeme prezentovat, jak budeme v dané situaci působit a jak nás budou adresáti vnímat. Převládá mínění, že jedinou komunikací mezi lidmi je řeč. Víme však, že je mnoho jiných způsobů dorozumívání, na kterých často záleží více, než na řeči samotné. Patří sem pohyby těla, gestikulace, mimika, oblečení, různé bezvýznamné citoslovce a konečně i mimoosobní komunikace, například květiny.⁷⁷ Nevíme, jak bude naše působení pokračovat dál, jaké bude mít souvislosti a cíle. Z uvedeného máme pouze jedinou jistotu, totiž v tom, *co nabízíme*. Přesto nemůžeme podcenit ani to, *jak nabízíme*. To může mít totiž na postoje našich posluchačů zásadní vliv a může rozhodnout o tom, zda se otevřou Boží milosti či nikoli. Z tohoto pohledu je problematika metodologie hlásání evangelia velice zásadní.

⁷⁷ Srov. WATZLAWICK, P., *Pragmatika lidské komunikace*.

2 ANALÝZA POZNATKŮ V KOMUNITĚ EMMANUEL

Složité vztah mezi církví a společnostmi značně paralyzuje úsilí církve o tvořivé hlásání evangelia. Situaci není možné zkoumat pouze z teologického hlediska, ale může nám pomoci také sociologický průzkum. Ze stručného dějinného nástinu a chápání jeho významu zjišťujeme, že nová hnutí a komunity, která dnes tvoří významnou složku života církve, jsou jedním z nejdůležitějších faktorů v procesu obnovy poslání a působení církve v současném postmoderním světě. Chceme proto hlouběji zkoumat jedno ze společenství vzešlých z katolické charismatické obnovy, totiž komunitu Emmanuel. Toto veskrze laické společenství považuje evangelizaci za jeden z nejvýznamnějších pilířů svého působení.⁷⁸ Proto chceme zkoumat a analyzovat poznatky a zkušenosti s evangelizací u členů tohoto společenství. Předmětem našeho zájmu je také sociální a spirituální skladba tohoto společenství, zvláště její případný vliv na problematiku evangelizace.

2.1 KOMUNITA EMMANUEL JAKO PŘEDMĚT VÝZKUMU

Statuta komunity Emmanuel hovoří o evangelizaci na několika místech. V úvodní Preambuli je evangelizace označena jako jeden ze tří základních pilířů: „Hluboká milost komunity pochází z eucharistické adorace Boha skutečně přítomného uprostřed nás – Emmanuele. Z adorace se rodí soucítění s lidmi, kteří umírají hladem, ať už hmotně nebo duchovně. Z tohoto soucítění se rodí žízeň po evangelizaci v celém světě, zvláště mezi nejubožejšími.“⁷⁹

Dále statuta zmiňují: „Komunita si dává jako předsevzetí posvěcování svých členů prostřednictvím bratrského života a společných aktivit a podílení

⁷⁸ K historii a základním prvkům spirituality komunity Emmanuel viz BOBČÍK, V., *Evangelizační rozměr komunity Emmanuel*, s. 10-19.

⁷⁹ Srov. *Statuta komunity Emmanuel a Fraternity Ježíšovy*, Preambule I.

se na „všeobecném apoštolském cíli církve.“⁸⁰ Toto podílení se na poslání církve sdružuje komunitu k evangelizaci věřících i nevěřících, osob i kultury, ke službě nemocným a chudým, k povznesení lidskému a duchovnímu, rodinnému a sociálnímu. Všechny aktivity, včetně kulturních, charitativních a sociálních, se konají výslovně ve jménu Ježíše Krista a jsou doprovázeny hlásáním radostné zvěsti.“⁸¹

Do chápání evangelizace v komunitě Emmanuel uvádí i Zvyklosti komunity Emmanuel. V kapitole Apoštolové a svědkové milosrdenství (1.6.) se praví: „Členové komunity evangelizují tak, že slovy i skutky zvěstují milosrdnou lásku, kterou má Bůh k lidem, a kterou Jeho Syn tak zřetelně ukázal na kříži svým probodeným srdcem.“⁸² Členové Emmanuelova otevírají brány naděje lidem dneška tak, že jim umožňují poznat lásku, kterou jsou milováni.“ Text se odvolává na Katechismus katolické církve, článek 982: „Nelze připustit, že by existoval nějaký člověk tak špatný a tak zvrácený, aby mu nemohla být dána bezpečná naděje na odpuštění, jestliže opravdu lituje svého poblouznění. Kristus, který zemřel za všechny lidi, chce, aby v jeho církvi byly vždy otevřeny brány odpuštění každému, kdo se vzdálí od hříchu.“

V článku 1.24 Zvyklostí komunity Emmanuel, věnovanému přímo evangelizaci, čteme: „Adorace a soucítění vedou k evangelizaci, která je posledním cílem komunity.“⁸³ A v další části nalézáme systematické rozdělení: Pro členy komunity má evangelizace různé formy a soustřeďuje se především na ty, kteří Boha neznají nebo se od Něho vzdálili:

1. Projevuje se nejprve a především v individuálních aktivitách, jichž se každý člen účastní v rodině, mezi přáteli, v zaměstnání. Každý člen komunity má být misionářem ve svém prostředí.

⁸⁰ Některá sdružení si nevolí specifický apoštolský cíl, ale ponechávají si všeobecný apoštolský cíl církve. Srov. *Apostolicam Actuositatem*, čl. 19.

⁸¹ Srov. *Statuta komunity Emmanuel a Fraternity Ježíšovy*, čl. 3.

⁸² Srov. J 19,34.

⁸³ „Výzva svatého Otce k nové evangelizaci jen potvrzuje povolání komunity Emmanuel k účasti na naplnění poslání církve v současném světě.“ Srov. *Schvalovací dekret Statut komunity Emmanuel* (8. 12. 1992).

2. Vyjadřuje se také individuální aktivitou členů v činnosti místní i univerzální církve.
3. Zahrnuje též účast na apoštolském díle započatém komunitou jako odpověď na nové situace v oblasti sociální, ekonomické, politické i kulturní.⁸⁴ Jde např. o evangelizaci rodin, lidí v aktivním věku a mladých.
4. Nakonec obsahuje poslání, která církev svěřila výslovně komunitě.⁸⁵

Článek 1.25 Zvyklosti komunity Emmanuel pokračuje: „Komunita Emmanuel je vlastně misionářské tělo složené z laiků, ze svobodných zasvěcených osob a z kněží, kteří byli spojeni,⁸⁶ aby v době široké sekularizace hlásali evangelium. Existence tohoto těla zvýrazňuje prioritu, která misiím náleží, a proto není omezena jen na formu přispění k případným strukturálním nedostatkům.”

Výrazná orientace na evangelizaci je tedy jedním ze základních pilířů života členů komunity Emmanuel. Považujeme tedy za přínosné hlouběji analyzovat postoje členů tohoto společenství ve vztahu k evangelizaci.

2.2 METODIKA VÝZKUMU

Pojetí zkoumané problematiky jsou blízké výsledky ze *sociální antropologie*⁸⁷ a *kulturní antropologie*.⁸⁸ Výzkum toho, co lidé dělají a říkají,

⁸⁴ Srov. *Christifideles laici*, čl. 3.

⁸⁵ „Členové komunity touží žít v duchu adorace, soucítění a evangelizace to, co jméno Emmanuel znamená: „Boha s námi v každodenním životě. Slavení Eucharistie a její adorace a také kontemplace v srdci světa je otevírají k soucítění ve společenství s Ježíšem, aby milovali ubohé a sloužili jim, aby šířili evangelium a aby nesli světlo Kristovo do různých kultur a společností.“ Srov. *Schvalovací dekret Statut komunity Emmanuel* (8. 12. 1992).

⁸⁶ „Přítomnost všech životních stavů v komunitě je pomoci jak pro evangelizaci, tak pro posvěcování všech...“ Srov. *Zvyklosti komunity Emmanuel*, čl. 1. 27.

⁸⁷ *Antropologie*, věda o člověku, její začátek, sahající do starověku, souvisel s rozvojem anatomie. Jako samostatný vědní obor vzniká antropologie až v 18. století (de BUFFON, G. L. L., nizozemský přírodovědec CAMPER, P., 1722 - 1789, německý přírodovědec BLUMENBACH, J. F. 1752 -1844, atd.); dělí se na antropologii fyzickou, kulturní, sociální a filozofickou. Antropologie je věda o vzniku, vývoji a tělesných vlastnostech člověka a jeho plemen. Klasické dělení: antropologie

jak svůj svět a své postoje interpretují, jaké síly jimi, jako lidskými bytostmi, hýbají, jaké jsou jejich ideje, city a motivy.

V našem výzkumu se opíráme o metodiky sociologického výzkumu. Zaměřujeme se na členy komunity Emmanuel jako objekt zkoumání, na jejich spirituální zaměření a sociální skladbu, především však na jejich postoje a vztah k evangelizaci.

Cílem sociologického výzkumu je v první řadě porozumění. Porozumění pak vyžaduje vhléd do co největšího množství dimenzí dané problematiky. Pátráme po struktuře, která existuje v proměnných v oblasti našeho zájmu. Snahou je získat co největší množství informací o relativně malém počtu jedinců. Zjištění by pak měla posloužit ke generalizaci a formulaci nových hypotéz a závěrů.

V sociologickém výzkumu se používá řada metod.⁸⁹ Jde především o rozlišení, zda informace získáváme z odpovědí dotazovaného nebo pozorováním současného jevu, či stop po jeho působení v minulosti. Dokonce i termín výzkumná metoda nebývá užíván jednotně. V našem případě máme na mysli celkový přístup ke zkoumanému jevu.

Jako nejvhodnější se nám jevila metoda *kvalitativního výzkumu*,⁹⁰ která používá induktivního postupu. Na počátku výzkumného procesu je pozorování a sběr dat, při kterém pátráme po určitých strukturách nacházejících se v těchto datech a po jejich významu. Na tomto základě

biologická, lékařská, psychologická; antropologie filosofická: narodil od antropologie jako speciální vědy, která zkoumá dílčí aspekty člověka, filosofické antropologii jde o člověka vcelku; je to návrat k živému subjektu a jeho tvořivé aktivitě, která je základem všech výtvorů vědy a kultury.

Antropologie sociální, antropologie socio-kulturní, sféra antropologie poskytující systematizované poznatky o rozmanitých společenských formách a zkušenostech. Vymezení tento obor je obtížné, neboť v průběhu času se stále proměňuje. Jeden ze zakladatelů, TYLOR, E. B., definoval antropologii jako vědecké studium kultury, přičemž kulturou rozuměl souhrn poznání, víry, umění, práva, morálky, zvyků a všech ostatních schopností a obyčejů členů společnosti. Srov. LANDGREBE, L., *Filozofie přítomnosti*, s. 17.

⁸⁸ *Antropologie kulturní*, vědní obor studující původ a historii sociálních skupin člověka, jejich vývoj, strukturu a proces fungování. Srov. LANDGREBE, L., *Filozofie přítomnosti*, s. 18.

⁸⁹ Rozlišujeme mezi *metodou* a *technikou* výzkumu. Na rozdíl od *metody* neznamená *technika* výzkumu celkový způsob řešení tématu, ale *prostředek* či *nástroj*, kterým získáváme a shromažďujeme informace o výzkumném tématu.

⁹⁰ Srov. DISMAN, M., *Jak se vyrábí sociologická znalost*, s. 284-321.

formulujeme předběžné hypotézy. Záměrem je zmapovat pozorovanou realitu z deskriptivního hlediska a následně jí porozumět. Získaná data zpracováváme metodou syntézy, která popisuje, zobecňuje a formuluje nové teorie a závěry. Snahou je odkrýt strukturu vazeb mezi osobností evangelizátora a jeho vztahem a postoji k evangelizaci.

Věrohodnost kvalitativního výzkumu je dána jasností analytického procesu, jehož každý krok předkládáme, a jehož logická správnost může být sledována i laikem. Tato metoda není konstruována tak, aby zaručila, že dva výzkumníci pracující nezávisle na totožných datech dosáhnou shodných výsledků. Ovšem pokud oba použijí stejnou výchozí perspektivu, dojdou ke srovnatelným závěrům.

2.2.1 Zaměření výzkumu

Pro výzkum byla použita analýza osobních dokumentů,⁹¹ přičemž jako zdroj informací sloužil dotazník. Dotazník jsme považovali za vhodný prostředek k získání obsáhlých odpovědí od relativně malého počtu lidí. Poskytuje značné množství srovnatelných dat, a to relativně rychle a snadno, což je značnou výhodou. Vyloučili jsme možnost rozhovoru, neboť přestože je námi zkoumaná skupina relativně malá,⁹² bylo by velice obtížné provést rozhovor se všemi respondenty, a to nejen z organizačních, ale i z časových důvodů. Současně by bylo nemožné zachovat anonymitu, která byla jednou z podmínek provedení výzkumu. Především z tohoto důvodu jsme zvolili metodu dotazníku.

V dotazníku není možné respondentům dodatečně nic vysvětlit, bylo tedy nutné, aby otázky byly co nejjednodušší. Není také možné sledovat reakce dotazovaného a konfrontovat ho s jeho odpovědí, případně ověřit, zda otázce správně porozuměl. Tomuto riziku jsme se snažili předejít předvýzkumem, kdy jsme porozumění otázkám ověřili na menším počtu respondentů a otázky pak

⁹¹ Srov. DISMAN, M., *Jak se vyrábí sociologická znalost*, s. 309.

⁹² Jedná se o skupinu asi 100 osob.

upravili.⁹³ Vzhledem k tomu, že jde o anonymní výpovědi, nemáme záruku jejich stoprocentní pravdivosti. S touto skutečností je nutné počítat.

Dotazník sestává ze dvou základních částí. První z nich zkoumá především sociální a spirituální skladbu respondentů, druhá část analyzuje jejich poznatky a zkušenosti ve vztahu k evangelizaci. Architektonický princip otázek dává přednost deduktivnímu přístupu, a po zjištění obecných sociologických veličin (pohlaví, věk, bydliště, stav, počet dětí, vzdělání, sociální status, hrubý měsíční příjem) zkoumá spirituální anamnézu respondentů (náboženská výchova, členství v církevním společenství, způsob seznámení s komunitou Emmanuel, rok vstupu, aktivita, v níž se dotyčný angažuje). Další otázky směřují ke konkrétním zkušenostem s evangelizací a aplikaci těchto zkušeností (co znamená evangelizace, jaké jsou motivy, jaký je nejvhodnější způsob, konkrétní evangelizace, doporučení, projekty, úspěchy a obtíže).

Součástí dotazníku bylo sdělení o účelu a cíli výzkumu, prosba a poděkování za jeho vyplnění, instrukce k vyplnění, adresa a termín vrácení dotazníku.⁹⁴ Při vrácení dotazníku poštou, jak tomu bylo v našem případě, jsou tyto údaje velmi důležité a spolurozhodují, zda dotazník dostaneme zpět vyplněný. Nízká návratnost dotazníku bývá častým problémem.

2.2.2 Rámec výzkumu

Dotazník byl s krátkým vysvětlujícím komentářem distribuován v lednu 2005 na víkendovém setkání členů komunity Emmanuel v Brně. Shromáždění vyplněných dotazníků probíhalo během následujících měsíců. Celkem se jich vrátilo 88 ze 100 rozdaných. Počet navrácených dotazníků přibližně odpovídá počtu aktivních členů komunity Emmanuel.⁹⁵

⁹³ Jednalo se o předvýzkum v těchto skupinách: mladí z komunity Emmanuel, tým zodpovědných a členové rady komunity Emmanuel.

⁹⁴ Srov. ŠINDLÁŘOVÁ, J., *Základy sociologie*, s. 63.

⁹⁵ Srov. BOBČÍK, V., *Evangelizační rozměr komunity Emmanuel*, s. 14, Zde je uvedeno 110 členů, tento počet však kolísá. Někteří členové rady komunity opustili, nebo je můžeme považovat za *spící*

Šetření zahrnuje českou provincii komunity Emmanuel v období od jejího založení v roce 1990 do roku 2005. Úplnou podobu dotazníku uvádíme jako přílohu č. 1 na s. 86.

2.3 PREZENTACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Zpracování odpovědí u každé otázky tvoří:

- **stručné uvedení do problematiky otázky;**
- **vlastní text otázky** – uvádíme vždy v plném znění a pro zvýšení přehlednosti uvádíme i přesnou podobu otázky (v šedém poli);
- **prezentace odpovědí** – pokud je to možné, uvádíme počty odpovědí v tabulkách, a pokud to problematika otázky umožňuje, připojujeme graf pro znázornění procentuální struktury odpovědí. Pro přesnější vnímání pozorovaných jevů uvádíme vždy četnost absolutní i četnost relativní;
- **zhodnocení a porovnání** – v rámci ostatních otázek, případně s dostupnými statistickými údaji, pokud se jedná o dotazy s měřitelnou kvantitou (otázky 1. až 14.). V případě otázek s obtížně měřitelnou kvantitou (otázky 14. až 25.) užíváme hodnocení vytvořená pro náš výzkum, je však třeba brát stále v potaz, že v rámci kvalitativního výzkumu žádné hotové kategorie neexistují.

Následující škála slouží pouze pro orientaci:

téměř všichni

většina

značná část

část či někteří

Hodnocení prokládáme vysvětlujícími poznámkami, abychom dokumentovali validitu použitých postupů.⁹⁶ Snahou je vyhnout se co nejvíce subjektivnímu zkreslení v analýze a hodnocení odpovědí.

členy – ačkoli svoje členství formálně neukončili, na společném životě komunity neparticipují. Někteří další vyjádřili svoji neochotu na podobném výzkumu spolupracovat (*dvě osoby*).

⁹⁶ Srov. DISMAN, M., *Jak se vyrábí sociologická znalost*, s. 312.

Odpovědi nezpracováváme pouze z hlediska četnosti jejich výskytu, ale též s ohledem na jejich teologický význam a případný vztah k vizi nové evangelizace v naší zemi.

První část výzkumu je více orientována na srovnatelná data (sociální rozměr) a druhá se zaměřuje především na obsah dat (spirituální rozměr). V druhé části ustupujeme od grafického hodnocení a snažíme se vystihnout co nejširší rozsah odpovědí. Vzhledem k záměrně nízké standardizaci otázek získáváme bohaté spektrum poznatků, které umožňují pestrý vhled do zkoumané problematiky. Obě části výzkumu jsou vzájemně komplementární. Zjednodušeně bychom také mohli konstatovat, že v první části zkoumáme vnější a v druhé vnitřní znaky, přičemž primární snahou je pochopit význam těchto znaků⁹⁷ s ohledem na evangelizaci.

Ve vztahu ke konkrétním údajům je nutné vzít v úvahu, že výzkumu se zúčastnilo 88 % respondentů. Pasivní menšina, tedy 12 % respondentů, kteří se výzkumu dobrovolně nezúčastnili (nevrátili dotazník), tvoří ve srovnání s kvantitou odpovědí akceptovatelnou část. Proto můžeme považovat získané odpovědi za dostatečně reprezentativní a celkově výzkum hodnotit jako vysoce validní.

Tab. 1: Poměr distribuovaných a navracených dotazníků

Počet navracených dotazníků	88
Počet nevrácených dotazníků	12

⁹⁷ Srov. tamtéž, s. 291.

2.3.1 Sociální řazení respondentů

Otázka číslo 1

Pohlaví

Respondenti uvedli svoje pohlaví.

Pohlaví

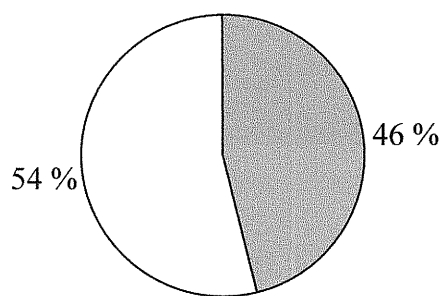
muž

žena

Tab. 2: Poměr mužů a žen

Na otázku odpovědělo	87
Na otázku neodpovědělo	1
Muži	40
Ženy	47

Graf 3: Poměr mužů a žen

■ muži □ ženy

Graf 3 zobrazuje procentuální strukturu odpovědí. Z grafu vyplývá, že žen je v komunitě Emmanuel více než mužů, rozdíl však není markantní.

Pro srovnání uvádíme údaje zjištěné Českým statistickým úřadem⁹⁸ a údaje ze sčítání účastníků katolických bohoslužeb.⁹⁹

Tab. 3: Porovnání poměru mužů a žen – ČSU, ČBK, komunita Emmanuel

Zdroj:	muži	ženy
ČSU – populace celkem	43 %	57 %
ČBK – mezi věřícími	39 %	61 %
Komunita Emmanuel	46 %	54 %

Ve všech šetřeních byl prokázán vyšší podíl žen jak mezi věřícími, tak mezi návštěvníky bohoslužeb. Náš výzkum tedy jen potvrzuje tato zjištění. Rozdíl mezi muži a ženami však není tak velký jako u ostatních šetření. Na základě uvedeného můžeme konstatovat, že komunita Emmanuel je společenství, v němž se s nevýznamnou¹⁰⁰ převahou žen angažují obě pohlaví.

Otázka číslo 2

Věková struktura

Respondenti měli uvést svůj věk.

Věk

Odpovědi byly rozděleny do pěti kategorií, a to do 30 let,¹⁰¹ do 40 let, do 50 let, do 60 let a nad 60 let.

⁹⁸ Srov. Český statistický úřad, *Výzkum náboženského vyznání obyvatelstva*, 2005; dostupné na <http://www.czso.cz/csu/ediciplan.nsf/publ/4110-03->.

⁹⁹ Srov. Tiskové středisko České biskupské konference. *Sčítání návštěvníků bohoslužeb v katolických kostelích*, 2004; dostupné na <http://tisk.cirkev.cz/art/clanek.asp?id=5801>.

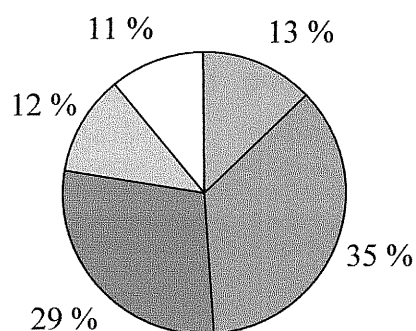
¹⁰⁰ Za nevýznamné považujeme $x \leq 5\%$.

¹⁰¹ Do 30 let je míněno dle následujícího příkladu: osoba která dosáhla 30 let náleží do následující kategorie. V kategorii do 30 let jsou tedy pouze osoby mladší 30 let. Stejný princip je použit i v dalších kategoriích.

Tab. 4: Věková struktura respondentů

Na otázku odpovědělo	87
Na otázku neodpovědělo	1
Do 30 let	11
Do 40 let	30
Do 50 let	24
Do 60 let	10
Nad 60 let	9

Graf 4: Věková struktura respondentů

■ do 30 ■ do 40 ■ do 50 ■ do 60 □ nad 60

Graf 4 zobrazuje procentuální strukturu odpovědí. Z grafu vyplývá, že věková struktura je rozložena víceméně rovnoměrně, s těžištěm ve středních věkových skupinách. Nejvýznamnější je kategorie 30 – 39 let. Dle zjištění¹⁰² ČSÚ je právě v této kategorii nejvyšší počet věřících. Vypočtený průměrný věk¹⁰³ respondentů je 41,1 let. Celorepublikový průměrný věk návštěvníků katolických bohoslužeb

¹⁰² Srov. Český statistický úřad, *Výzkum náboženského vyznání obyvatelstva*, 2005; dostupné na <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/publ/4110-03->.

¹⁰³ Výsledku bylo dosaženo součtem hodnot uvedených odpovědí, výsledná cifra byla vydělena počtem uvedených odpovědí.

se uvádí¹⁰⁴ 48,4 let, respektive v Moravské provincii, kde komunita Emmanuel převážně působí, je to 46,4 let. Ve vztahu k průměrnému věku účastníků katolických bohoslužeb můžeme řadit členy komunity Emmanuel k mladším věřícím.

Otázka číslo 3

Bydliště

V otázce 3 jsme se respondentů dotazovali na místo trvalého bydliště. Otázka se skládala ze tří podotázek. První z nich zjišťovala, z jakých míst respondenti pochází. Zde bylo míněno místo trvalého bydliště. Velikost místa byla rozdělena do tří kategorií, a to na vesnici, na město do 100 tisíc obyvatel a na velkoměsto nad 100 tisíc obyvatel. Kategorie velkoměsto byla rozšířena o dotaz, zda respondent pochází z Brna. Třetí podotázka se dotazovala na diecézi respondenta.

Bydliště (míněno místo trvalého bydliště)

Brno

vesnice

město (do 100 tisíc obyvatel)

velkoměsto (nad 100 tisíc obyvatel)

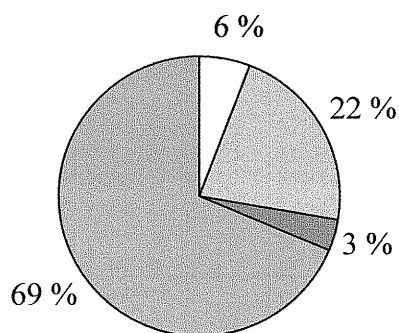
diecéze

Tab. 5: Bydliště

Na otázku odpovědělo	86
Na otázku neodpovědělo	2
Vesnice	5
Město (do 100 tisíc obyvatel)	19
Velkoměsto (nad 100 tisíc obyvatel)	62
Z toho Brno / jiné velkoměsto	59 / 3

¹⁰⁴ Srov. Tiskové středisko České biskupské konference, *Sčítání návštěvníků bohoslužeb v katolických kostelích*, 2004; dostupné na <http://tisk.cirkev.cz/art/clanek.asp?id=5801>.

Graf 5: Bydliště

□ vesnice ■ město (do 100 tis.) ■ město (nad 100 tis.) ■ Brno

Graf 5 zobrazuje procentuální strukturu odpovědí dle míst, odkud respondenti pochází. Většina respondentů pochází z velkoměst (72 %), přičemž z Brna jich je 69 %. V menších městech bydlí 22 % a trvalé bydliště na venkově uvádí 6 % respondentů. S tímto zjištěním je zajímavé srovnání poznatků ČSU,¹⁰⁵ který uvádí, že u věřících převažuje především venkovské obyvatelstvo.

Z výzkumu tedy vyplývá, že angažmá v komunitě Emmanuel přijímají především lidé z větších měst.

Tab. 6: Diecéze

Na otázku odpovědělo	84
Na otázku neodpovědělo	4
Brněnská diecéze	80
Olomoucká diecéze	4

Otázka číslo 4

Stav

Otázka nabízela čtyři kategorie.

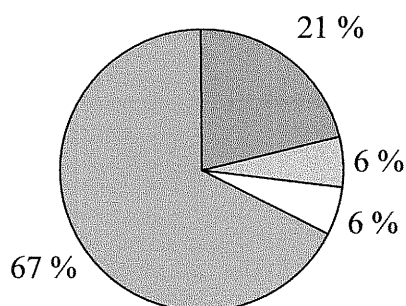
¹⁰⁵ Srov. Český statistický úřad, *Výzkum náboženského vyznání obyvatelstva*, 2005; dostupné na <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/publ/4110-03->.

Stav	☐
žijící bez partnera (svobodný, svobodná, vdova, vdovec apod.)	☐
v celibátu pro Boží království	☐
kněz, jáhen	☐
v manželství	☐

Tab. 7: Stav

Na otázku odpovědělo	87
Na otázku neodpovědělo	1
Bez partnera	19
V celibátu pro Boží království	5
Kněz nebo jáhen	4
V manželství	60

Graf 6: Stav

bez partnera
 v celibátu
 kněz, jáhen
 v manželství

Graf 6 zobrazuje procentuální strukturu jednotlivých stavů.¹⁰⁶ Z uvedeného je zřejmé, že převážná většina respondentů jsou laici (celkem 94 %), z nichž většina (67 %) žije v manželství. Svobodných nebo jinak bez partnera žijících

¹⁰⁶ Je třeba vzít v potaz možnost ženatých jáhnů. Tito uvádí jak kategorii manželství, tak kategorii kněz nebo jáhen. V našem šetření se jedná o jednu osobu. Tuto odchylku považujeme za nevýznamnou $x \leq 5\%$.

osob je 21 %. Zbývajících 12 % tvoří osoby zasvěcené pro Boží království, tedy kněží a sestry respektive bratři žijící v celibátu.

V komunitě Emmanuel jsou zastoupeny všechny stavy, přičemž nejpočetnější skupinu zde tvoří laici, mezi nimiž pak výrazně převládají manželské dvojice. Zde je třeba připomenout, že se jedná o osoby, které se mimo své angažmá v komunitě Emmanuel věnují své rodině a zaměstnání.

Otázka číslo 5

Děti

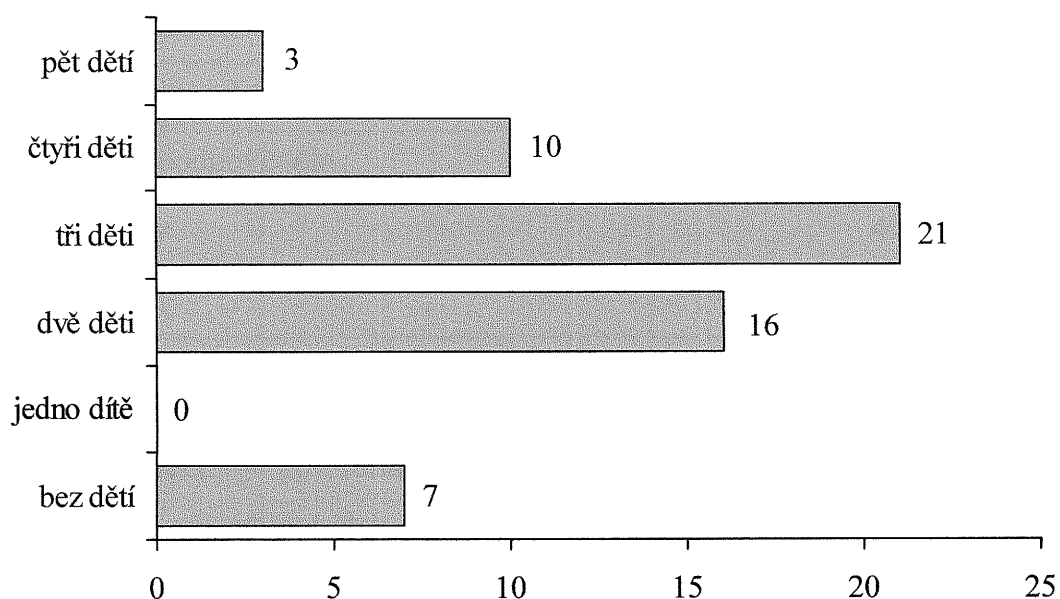
Respondenti měli napsat počet dětí do kolonky. Děti uváděl každý z manželů.

Počet dětí

Tab. 8: Děti

Na otázku odpovědělo	83
Na otázku neodpovědělo	5

Graf 7: Děti

Graf 7 zobrazuje strukturu manželství (60 osob) dle počtu dětí. V grafu nejsou zahrnuti lidé žijící v celibátu pro Boží království ani žijící bez partnera. Uvádíme rozdělení do šesti kategorií dle počtu dětí. Nejčastěji mají manželé tři děti, dále dvě, pak čtyři. Překvapivé je zjištění nulového počtu v kategorii jednoho dítěte. Průměrný počet dětí v manželství je 2,63, celostátní průměr v ČR 1,23.¹⁰⁷

Je zjevné, že angažmá v komunitě Emmanuel přijímají častěji manželé s vyšším počtem dětí. Vyšší počet dětí tedy automaticky neznamena omezení možnosti se angažovat, zdá se, že je tomu právě naopak.

Otázka číslo 6

Vzdělání

V otázce 6 jsme se respondentů dotazovali na jejich vzdělání. Otázka nabízela tři kategorie.

Vzdělání	bez maturity ☐
	s maturitou ☐
	vysokoškolské ☐

Tab. 9: Vzdělání

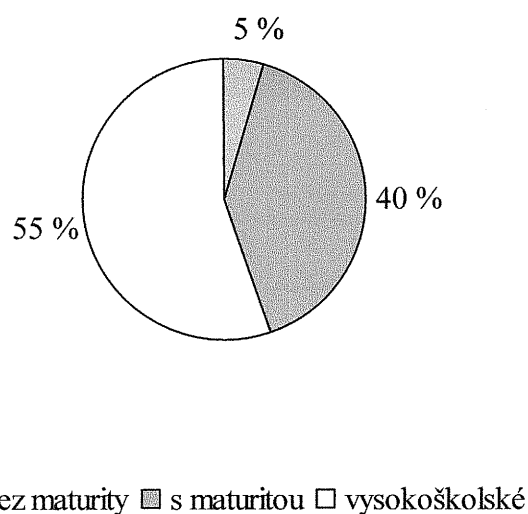
Na otázku odpovědělo	87
Na otázku neodpovědělo	1
Bez maturity	4
S maturitou	35
Vysokoškolské	48

Tab. 8 prezentuje absolutní četnost odpovědí v rámci našeho výzkumu. Tab. 9 (umístěná na následující stránce pod grafem) zobrazuje procentuální srovnání s

¹⁰⁷ Srov. Český statistický úřad; *Pohyb obyvatelstva - 4. čtvrtletí 2004*, dostupné na <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby032505.doc>

průměrnými údaji v rámci Církve římskokatolické v České republice a v rámci všech obyvatel České republiky.

Graf 8: Vzdělání

Graf 8 zobrazuje procentuální strukturu osob dle dosaženého vzdělání.

Tab. 10: Porovnání vzdělání – ČSU, komunita Emmanuel

Zdroj / vzdělání	bez maturity	s maturitou	vysokoškolské
ČSÚ ¹⁰⁸ populace celkem	62 %	29 %	9 %
ČSÚ ¹⁰⁹ věřící	70 %	23 %	7 %
Komunita Emmanuel	5 %	40 %	55 %

Z uvedeného vyplývá, že angažmá v komunitě Emmanuel přijímají zejména lidé s vyšším a středním vzděláním.

Otázka číslo 7

Sociální struktura

Respondentů jsme se dotazovali na jejich sociální status.¹¹⁰ Otázka nabízela šest kategorií.

¹⁰⁸ Srov. <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/p/4113-03>.

¹⁰⁹ Srov. <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/otisk/4110-03--zavery>.

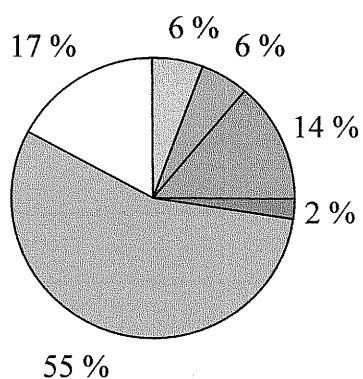
Do které kategorie byste se přiřadil(a)

- student
- v důchodu
- v domácnosti (mateřská dovolená apod.)
- nezaměstnaný(á)
- zaměstnanec
- podnikatel, OSVČ apod.

Tab. 11: Sociální status

Na otázku neodpovědělo	1
Na otázku odpovědělo	87
Student	5
V důchodu	5
V domácnosti	12
Nezaměstnaný	2
Zaměstnanec	48
Podnikatel	15

Graf 9: Sociální status

student v důchodu v domácnosti nezaměstnaný zaměstnanec podnikatel

¹¹⁰ Status ve významu stav věcí, stav poměrů v daném okamžiku (status quo).

Graf 9 zobrazuje procentuální strukturu osob dle sociálního statusu. Pro srovnání uvádíme údaje zjištěné při Sčítání účastníků bohoslužeb.¹¹¹

Tab. 12: Porovnání výdělečné a nevýdělečné činní – ČBK, k.E

Zdroj	výdělečně činní	nevýdělečně činní
ČBK	31 %	67 %
Komunita Emmanuel	72 %	28 %

Je zjevné, že v komunitě Emmanuel převládají lidé ekonomicky aktivní. Nadpoloviční většinu zde tvoří lidé zaměstnaní, následováni lidmi, kteří podnikají. Významná je také skupina žen v domácnosti.

Otázka číslo 8

Hrubý měsíční příjem

Respondentů jsme se dotazovali na jejich hrubý měsíční příjem.

Hrubý měsíční příjem (míněná Vás, nikoli celé Vaší domácnosti)

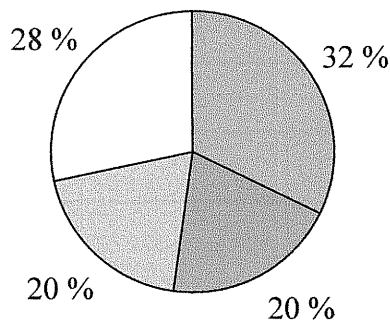
- do 10 tisíc
- od 10 do 15 tisíc
- od 15 do 20 tisíc
- více než 20 tisíc

Tab. 13: Mzda

Na otázku odpovědělo	81
Na otázku neodpovědělo	7
Do 10 tisíc Kč	26
Od 10 do 15 tisíc Kč	16
Od 15 do 20 tisíc Kč	16
Nad 20 tisíc Kč	23

¹¹¹ Srov. Tiskové středisko České biskupské konference, *Sčítání návštěvníků bohoslužeb v katolických kostelích*, 2004; dostupné na <http://tisk.cirkev.cz/art/clanek.asp?id=5801>.

Graf 10: Mzda

■ do 10 tis. Kč ■ od 10 do 15 tis. Kč ■ od 15 do 20 tis. Kč □ nad 20 tis. Kč

Graf 10 zobrazuje procentuální strukturu osob dle hrubého měsíčního příjmu. Kategorie jsou velice vyrovnané, dominují osoby s nejnižšími a nejvyššími příjmy. Průměrný příjem nedokážeme určit, kategorie nad 20 tis. Kč totiž není limitována. Pro orientaci uvádíme¹¹² výši průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v I. čtvrtletí roku 2005, která činila v České republice 17.678 Kč. Dle tohoto údaje by měla být nejpočetnější kategorie: od 15 do 20 tis. Kč.

Můžeme konstatovat, že ve zkoumaném společenství jsou zastoupeny všechny příjmové skupiny, a to téměř vyrovnaným dílem.

2.3.2 Spirituální anamnéza respondentů

Otázka číslo 9

Náboženská výchova

Respondentů jsme se dotazovali, zda byli vychováni v tradičním náboženském prostředí či nikoli.

Náboženská výchova

tradiční náboženské prostředí

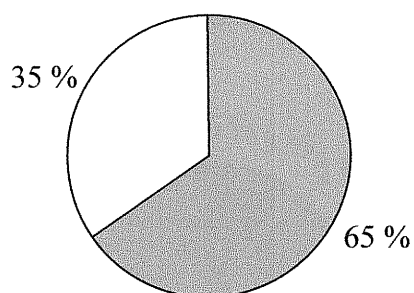
konverze

¹¹² Srov. Český statistický úřad, *Výzkum náboženského vyznání obyvatelstva, 2005*; dostupné na: <http://www.czso.cz/csu/ediciplan.nsf/publ/4110-03->.

Tab. 14: Náboženská výchova

Na otázku odpovědělo	86
Na otázku neodpovědělo	2
Tradiční náboženské prostředí	56
Konverze	30

Graf 11: Náboženská výchova

■ tradiční náboženské prostředí □ konverze

Graf 11 zobrazuje procentuální strukturu osob dle náboženské výchovy. Převládající je skupina osob, které poznaly víru v tradičním náboženském prostředí.

Otázka číslo 10

Náboženská anamnéza respondentů

Respondentů jsme se dotazovali na jejich náboženskou anamnézu.

Byl(a) jste členem

řádu, kongregace, jiného závazného společenství (v rámci Katolické církve)

jiné křesťanské denominace

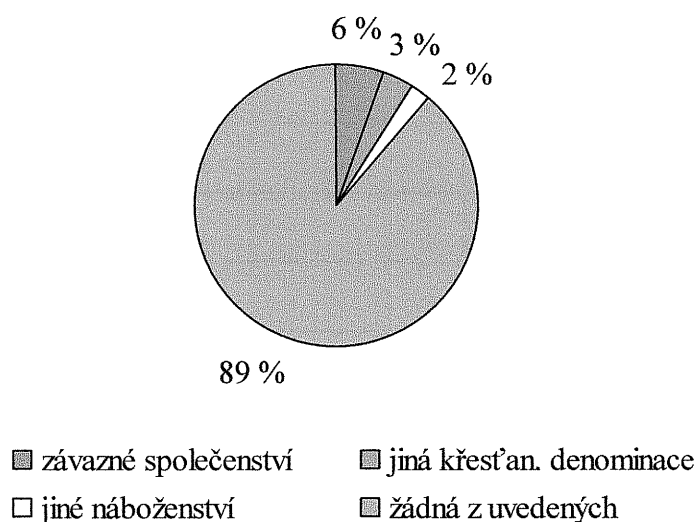
jiného nekřesťanského náboženství

žádná z uvedených

Tab. 15: Náboženská anamnéza

Na otázku odpovědělo	88
Na otázku neodpovědělo	0
Řád kongregace či jiné závazné společenství	5
Jiná křesťanská denominace	3
Jiné náboženství	2
Žádná z uvedených	78

Graf 12: Náboženská anamnéza

Graf 12 zobrazuje procentuální strukturu osob, dle náboženské anamnézy. Můžeme konstatovat, že výrazná většina členů komunity našla svoje místo v tomto společenství bez větších komplikací. Jsou zde však zastoupeni i tací, jež poznali i jiná závazná společenství v rámci katolické církve. Někteří mají zkušenost s jinými křesťanskými denominacemi, případně i jiným náboženstvím.

Otázka číslo 11

Způsob prvního kontaktu s komunitou Emmanuel

Respondentů jsme se dotazovali, jakým způsobem se s komunitou Emmanuel seznámili. Otázka nabízela čtyři kategorie. Pokud by žádná z nabízených

kategorií neodpovídala, respondent mohl uvést, jakým jiným způsobem se s komunitou Emmanuel seznámil.

Způsob, jakým jste se s komunitou Emmanuel seznámil(a)?

přátelé
 seminář obnovy
 Láska a pravda
 akce mladých

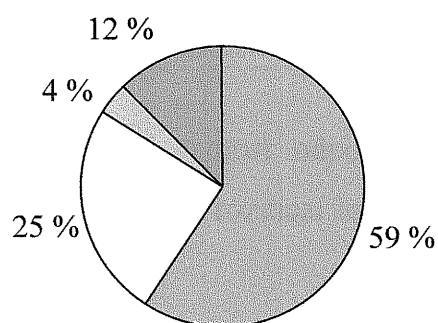
jiná aktivita komunity Emmanuel, uveďte jaká

jinak, uveďte jak

Tab. 16: Způsob kontaktu s komunitou Emmanuel

Na otázku odpovědělo	81
Na otázku neodpovědělo	7
Přátelé	48
Seminář obnovy	20
Láska a pravda	3
Akce mladých	10

Graf 13: Způsob kontaktu s komunitou Emmanuel

přátelé
 seminář obnovy
 Láska a pravda
 akce mladých

Graf 13 zobrazuje procentuální strukturu seznámení s komunitou Emmanuel. Nejvíce osob poznalo toto společenství skrze svoje přátele. Další pak skrze aktivity, které komunita koná. Z aktivit jsou nejsilněji zastoupeny semináře obnovy. Zde je třeba doplnit, že se jedná o nejstarší aktivitu, která fungovala ještě před ustavením komunity Emmanuel v České republice.¹¹³

Dalšími způsoby, které respondenti uvedli, byla návštěva francouzských bratří a sester v roce 1990, informace v Katolickém týdeníku nebo příklad rodičů. V odpovědích nechyběly ani další aktivity komunity Emmanuel. Jednalo se však převážně o doplňkové nebo ojedinělé odpovědi. Z těchto důvodů je v grafu neuvádíme.

Otázka číslo 12

Vývoj členské základny komunity Emmanuel (1990 – 2005)

V otázce jsme se respondentů dotazovali na rok jejich vstupu do postulátu¹¹⁴ komunity Emmanuel.

Rok vstupu do komunity Emmanuel (miněno do dřívějšího postulátu)

Tab. 17: Vývoj členské základny

Na otázku odpovědělo	84
Na otázku neodpovědělo	4

Graf 14 prezentuje absolutní četnost odpovědí. Zobrazuje vývoj členské základny v jednotlivých letech, a to v rozmezí let 1990 – 2005, vždy počet členů v daném roce a jejich nárůst.

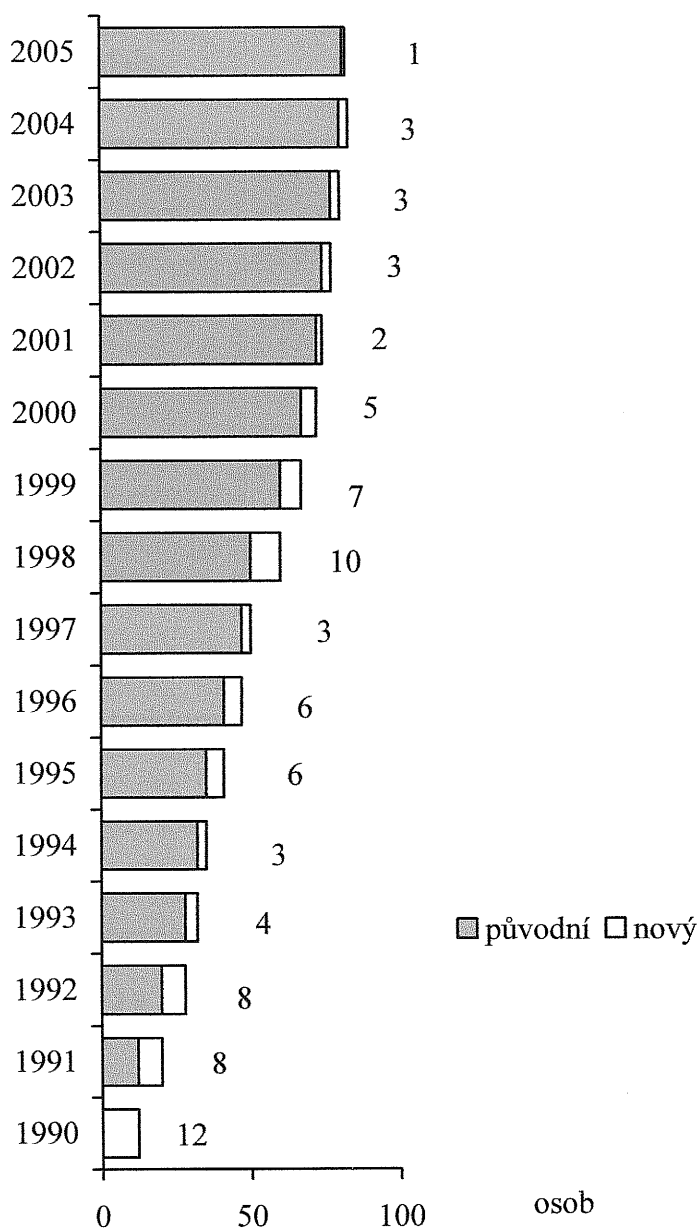
Ve vyhodnocování odpovědí v této otázce se nejvíce potýkáme s tím, že ne všichni respondenti vrátili distribuované dotazníky, respektive ne všichni odpověděli na uvedený dotaz. Zjištěné počty je proto nutno brát pouze

¹¹³ Srov. FILKA, J., *Počátky charismatické obnovy v Brně a cesta některých jejích společenství k založení provincie komunity Emmanuel na Moravě*, s. 10-28.

¹¹⁴ V současnosti je *postulát* označován jako *období zkoumání a rozlišování*.

orientačně. Statistická odchylka může v tomto případě být až $x \leq 16 \%$, teoreticky tedy až 16 osob, za předpokladu, že by všichni vstoupili ve stejném roce. Tato varianta se však vzhledem k průměrnému počtu nových členů (5,6 osob, respektive 5,6 %) nezdá pravděpodobná.

Graf 14: Vývoj členské základny v čase

Další významný vliv, který graf nezohledňuje, je skutečnost, že počátkem devadesátých let existovala společná Československá provincie, tedy počty členů

byly vyšší o slovenské sestry a bratry. K vytvoření samostatné Slovenské provincie došlo v návaznosti na vznik samostatného Slovenska¹¹⁵.

Otázka číslo 13

Aktivity komunity Emmanuel

Respondenti měli uvést, v jaké aktivitě komunity Emmanuel jsou zapojeni. Otázka nabízela osm základních kategorií a jednu dodatkovou, pokud by žádná z nabízených kategorií neodpovídala.

Aktivita komunity, ve které se angažujete (míněna příprava nebo aktivní účast)

Mladí (večery ve středu, víkendy v tichu, víkendy v terénu apod.)	☐
Láska a pravda (manželé, snoubenci)	☐
Služby obnově (seminář o., první pátky, nověna k Duchu sv., příprava na biřmování)	☐
Otevřené společenství	☐
Modlitba SOS	☐
Misie (misijní týden apod.)	☐
Adorace na Velehradě	☐
Mezinárodní akce, např. SDM Kolín 2005 apod.	☐
jiné, uveďte jaké (hudba apod.)	☐

Vzhledem ke značné šíři aktivit komunity Emmanuel uvádíme schéma, které prezentuje jejich systém a strukturu.¹¹⁶

Někteří respondenti (9 osob) uváděli v kategorii „jiné“ hudbu. V tomto případě se jedná o stálé hudební těleso, které zajišťuje na některých aktivitách (První pátky, Adorace na Velehradě a některé další) hudbu. Další „servisní“ služba je hlídání dětí¹¹⁷ - 2 osoby) a internet¹¹⁸ (2 osoby).

Tab. 18: Služby

Na otázku odpovědělo	81
Na otázku neodpovědělo	7

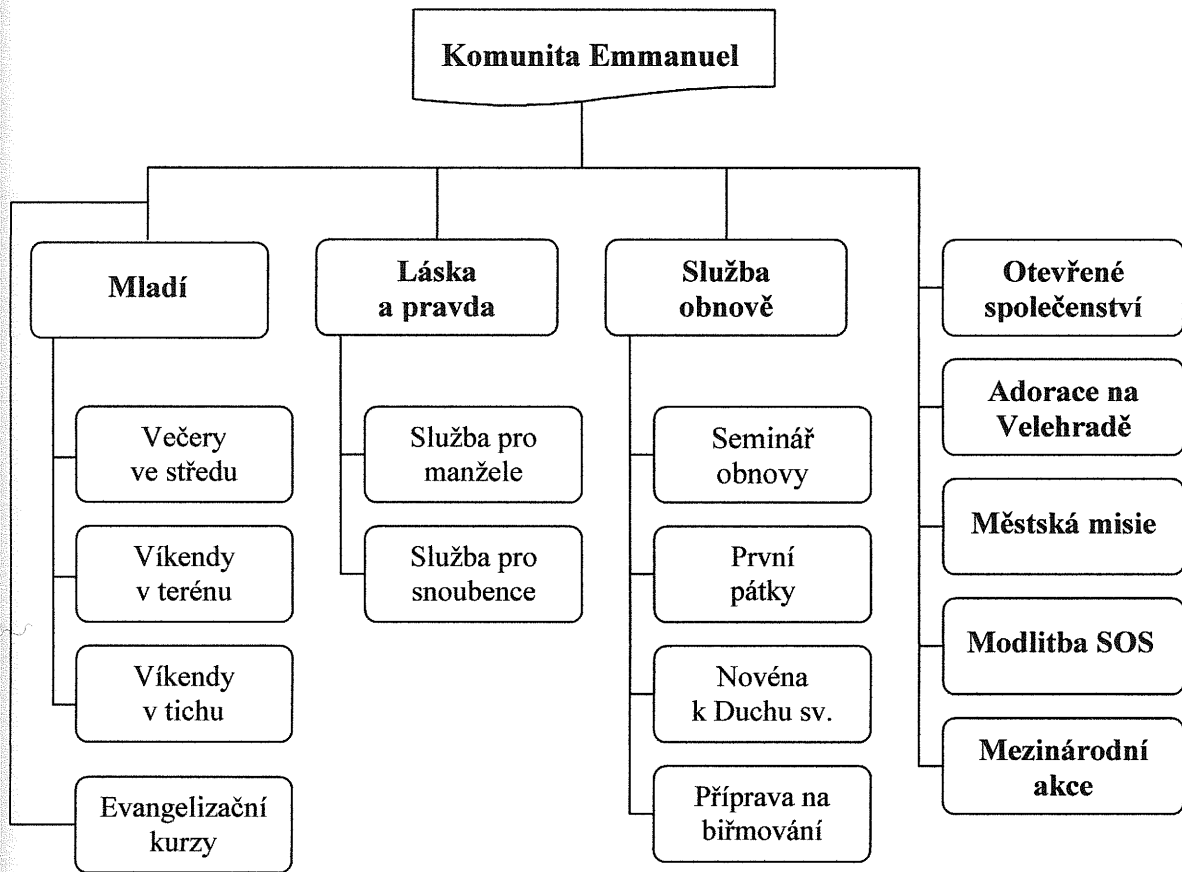
¹¹⁵ Roku 1993.

¹¹⁶ Více o aktivitách viz BOBČÍK, V., *Evangelizační rozměr komunity Emmanuel*.

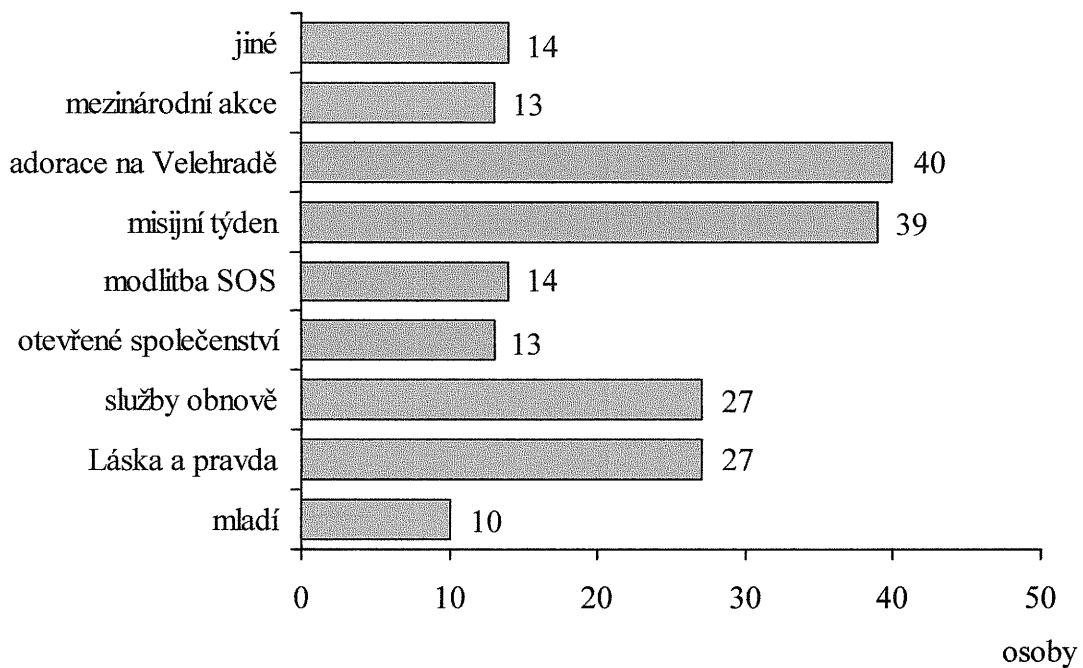
¹¹⁷ Služba která organizuje program pro děti během víkendu komunity Emmanuel.

¹¹⁸ Služba která spravuje a aktualizuje webové stránky komunity Emmanuel.

Schéma I: Struktura služeb komunity Emmanuel

Graf 15: Služby

Graf 15 zobrazuje strukturu aktivit komunity Emmanuel dle počtu členů, kteří se v té které aktivitě angažují. Nejvyšší nasazení si vyžadují jednorázové akce, které komunita Emmanuel podniká pravidelně jedenkrát ročně. Jedná se o adoraci na Velehradě v rámci pouti věřících o Slavnosti svatých Cyrila a Metoděje a o misijní týden,¹¹⁹ aktivitu nově vzniklou v roce 2004.

Další z významných aktivit, co do počtu, jsou cyklus víkendových setkání Láska a pravda a služby obnově v Duchu svatém.

Překvapivé je zjištění, že službě mladým lidem se v komunitě Emmanuel věnuje ze všech aktivit nejnížší počet osob.

2.3.3 Poznatky respondentů k evangelizaci

Otázka číslo 14

Chápání vztahu členství v komunitě Emmanuel a evangelizace

Respondentů jsme se dotazovali, zda chápou svoje členství v komunitě Emmanuel jako výhodu pro evangelizaci. Respondenti měli svoji odpověď zdůvodnit.

Chápete svoje členství v komunitě Emmanuel jako výhodu pro evangelizaci?

ano

ne

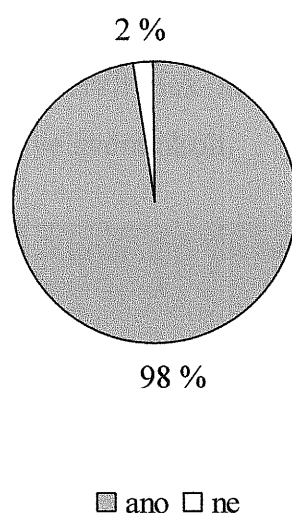
Proč?

¹¹⁹ *Misijní týden* – s touto novou aktivitu komunity Emmanuel bylo započato v roce 2004 v Brně. Jedná se o soubor na sebe volně navazujících evangelizačních akcí se zaměřením například na mladé lidi, problematiku partnerských vztahů apod. Celý týden jsou nabízeny nejrůznější akce, které vrcholí večerem milosrdenství. Akce probíhají na ulicích a náměstích města Brna (evangelizace na ulici, různé formy upoutávek a pozvánek, program pro mladé) a v prostorách komunity Emmanuel nebo kostela sv. Tomáše. Koncepce misijního týdne vychází z myšlenky a zkušeností s evangelizací světových metropolí (Paříž, Vídeň atd.). Srov. Text pozvání na I.C.N.E.

Tab. 19: Členství v komunitě jako výhoda pro evangelizaci

Na otázku odpovědělo	87
Na otázku neodpovědělo	1
Ano	85
Ne	2

Graf 16: Členství v komunitě jako výhoda pro evangelizaci

Graf 16 zobrazuje procentuální strukturu odpovědí. Téměř všichni respondenti (98 %) považují svoje členství v komunitě za výhodu pro evangelizaci. Při zdůvodňování svého postoje většina účastníků výzkumu oceňuje především jasnou koncepci, tedy rámec evangelizace: systematické studium a formaci spojené s povzbuzováním a přístupem k praxi, také kreativní přístup a hledání nových cest. Za velmi obohacující považuje značná část respondentů možnosti reflexe a sdílení s ostatními.

Většina se domnívá, že některé aktivity by samostatně nebyla schopna uskutečnit. Za motivující je považován i týmový postup a možnost kohokoli požádat o pomoc (při přípravě či realizaci evangelizace).

Část respondentů se shoduje, že bez společenství by evangelizaci nepovažovala za tolik důležitou či aktuální. Někteří respondenti zmiňují také

zapojení kontemplativního prvku do evangelizace („jedni mluví, jiní se modlí“) a přítomnost pramene evangelizace – modlitby.

Jeden z respondentů uvedl odmítavé stanovisko. Tento respondent vnímá rozdíl mezi sounáležitostí s určitým společenstvím a aktivitami tohoto společenství.

Otázka číslo 15

Sebereflexe členů komunity Emmanuel ve vztahu k okolí

Respondentů jsme se dotazovali, jak se domnívají, že jsou jako členové komunity Emmanuel vnímáni ve svém okolí.

Jak si myslíte, že Vás jako člena komunity Emmanuel vnímá Vaše okolí?
(míněno v rodině, zaměstnání, ve farnosti apod.)

Tab. 20: Sebereflexe členů

Na otázku odpovědělo	77
Na otázku neodpovědělo	11

Odpovědi na tuto otázku zahrnují celé spektrum pohledů, počínaje velmi pozitivními, přes lhostejné či nevšímavé postoje, až k postoji odmítavému či odsuzujícímu. Při hodnocení této otázky je však třeba neztratit ze zřetele, že dotaz byl nasměrován na subjektivní pohled, nebo lépe dojem, který má respondent. Jde tedy jednoznačně o spekulativní postoje i hodnocení. Přesto se domníváme, že pro zkoumanou problematiku je významná i taková sebereflexe.

Většina respondentů se domnívá, že okolí vnímá přednostně osobu jako konkrétního člověka a ne osobu jako člena komunity Emmanuel. Z této perspektivy je nutné chápat i následující strukturalizaci. Nejlépe jsou členové komunity Emmanuel vnímáni v okruhu rodiny a blízkých přátel, následuje skupina lidí omezujících se na určitou rovinu kontaktu (např. kolegové

v zaměstnání nebo lidé z farnosti). Nejhůře jsou vnímáni u těch, u nichž předpokládají významnou roli předsudků nebo povrchního hodnocení. Ve vnímání a hodnocení okolí lze vysledovat určitý vývoj postojů v čase, od počátečních rozpaků či nedůvěry k hlubšímu vhledu a respektu. Významnou roli v odpovědích hraje také osobní anamnéza každého z respondentů, například zda pochází z křesťanského prostředí či nikoliv.

Část respondentů vnímá ve svém okolí vyšší nároky na kvalitu života, „cítí se jakoby pod drobnohledem.“ Dle některých jsou pozitivně vnímány hodnoty jako optimismus, pravdivost života, důvěryhodnost. V pozitivním hodnocení je také významné, zda má dotyčný zkušenost s některou ze služeb komunity Emmanuel. Jako negativní je zmiňována časová zaneprázdněnost, např. pro aktivity ve farnosti. Celé spektrum hodnocení se objevuje ve vztahu k evangelizaci na ulici. Od veskrze pozitivních typu „konečně i katolíci evangelizují“ přes rozpačité postoje až k odmítnutí jako podivínství či dokonce fanatismus.

Otázka číslo 16

Význam evangelizace

Respondentů jsme se dotazovali, co pro ně znamená evangelizovat.

Co pro Vás znamená evangelizace?

.....

Tab. 21: Význam evangelizace

Na otázku odpovědělo	88
Na otázku neodpovědělo	0

Respondenti ve svých odpovědích sledují tři základní faktory chápání evangelizace a několik dalších významných prvků. Tyto jsou v odpovědích zastoupeny téměř rovnoměrně. Postupně je všechny zmíníme.

Části odpovědí dominuje sestupná vertikála. Nejvýznamnějším faktorem je zde Bůh. Především Bůh živý a milující. Bůh, jako ten, který je obsahem sdělení, tedy jeho existence, jeho láska, jeho touha po společenství s člověkem.

Další významnou skupinu odpovědí tvoří horizontální, nebo také personální rovina. Dominujícím faktorem je adresát a příjemce evangelizace, ten, k němuž přichází spása.

Nosným faktorem třetí skupiny je samo sdělení, tedy předávání naděje a radostné zvěsti a zprostředkování setkání s Bohem. Radost z Hospodina sdělovaná formou osobního svědectví, ale i způsobem života na místě, kde zrovna jsem. Jediný způsob, jak člověka dovést k Bohu. Respekt k jeho svobodě. Nabídka něčeho lepšího než je dosavadní způsob života.

Značná část respondentů zmiňuje prvek odpovědnosti a naplňování křestní milosti a povolání. Také věrnost Kristovu přání, naplňování jeho úkolu, přijatý závazek, ale i nárok na hledání nových cest, rozšíření vlastního srdce, učení naslouchání.

Jde o jedinou otázku z našeho výzkumu, na kterou odpověděli všichni respondenti. Tato skutečnost svědčí o významu, který respondenti tématu evangelizace přikládají.

Otázka číslo 17

Motivy pro evangelizaci

Respondentů jsme se dotazovali na jejich motivy pro evangelizaci.

Jaké jsou Vaše motivy k evangelizaci?

Tab. 22: Motivy pro evangelizaci

Na otázku odpovědělo	85
Na otázku neodpovědělo	3

Klíčovými pojmy v této otázce jsou láska a touha. Láska k Bohu a lidem. Láska, která se touží podělit o to nejcennější, co má – společenství s Bohem a radost z něj. Většina respondentů se shoduje, že není možné mlčet o tom, co poznali. I oni chtějí rozdávat z toho, co zadarmo přijali, a co mnohdy změnilo jejich život. Jako motiv se objevuje především zkušenost s Boží touhou po člověku v konfrontaci s lidskou bídou a prázdnotou. Objevuje se také motiv soucítění s trpícím člověkem, člověkem zraněným, člověkem, který si nedokáže sám pomoci, ale i člověkem toužícím po naplnění a opravdovém štěstí.

Značná část také doplňuje, že poznání Božího záměru s lidmi je pudí pomáhat tento záměr uskutečňovat. Někteří se cítí přímo tímto poznáním vázáni. Je zmiňována povinnost pramenící ze křtu. Další doplňují i snahu opravit mylný obraz lidí o Bohu a jeho církvi.

Otázka číslo 18

Nejvhodnější způsoby a formy evangelizace

Respondentů jsme se dotazovali na nejvhodnější způsoby a formy evangelizace.

Jaký způsob a forma evangelizace je podle Vás nejvhodnější?
(míněno konkrétně: v našich podmínkách a v současné době)

Tab. 23: Vhodné formy evangelizace

Na otázku odpovědělo	85
Na otázku neodpovědělo	3

Odpovědi můžeme rozdělit do dvou základních rovin. První se týká evangelizace osobní, tedy toho, co koná jednotlivec sám za sebe, druhá pak evangelizace jako společné aktivity skupiny.

V rámci osobní evangelizace považují téměř všichni za nejdůležitější evangelizaci životem. Zdůrazňují především fungující manželství a čitelnost

křesťanských postojů pro své okolí, zvláště v zaměstnání. Část respondentů současně připouští, že evangelizace v zaměstnání je značně obtížná; pak je namísto dělat svoji práci dobře. Z některých odpovědí vyplývá, že je nutné své postoje vyjádřit i angažovaně, vždy ale se zachováním maximální míry citlivosti a respektu ke svobodě druhého. Další dodávají, že je důležité žít svůj život tak, aby v dobrém upoutal a iniciativu nechat na druhých. Významná skupina odpovědí zdůrazňuje osobní rozhovor a zvláště svědectví o vztahu s Bohem, prožité v přátelské a přijímající atmosféře. Člověk by měl být vždy vnímavý k příležitosti evangelizace a být ochoten druhému věnovat čas.

V rovině společenství zdůrazňují respondenti nutnost evangelizaci strukturalizovat podle adresátů. Zvláště zda se jedná o věřící či nikoli, ale také podle věku. Je třeba vždy přihlídnout k realitě a okolnostem v naší zemi. Za obecně osvědčenou je považována evangelizace na ulici. Jako vhodné jsou vnímány také všechny akce, které mohou být pro lidi jakkoli zajímavé, zábavné nebo jinak atraktivní. Akce by měly být vždy na dobré úrovni a neměla by chybět evangelizační katecheze nebo svědectví. Zajímavé mohou být kulturní akce s určitým přesahem tématu. Vše by mělo být pečlivě připraveno. Za důležitou je považována také nabídka dalšího navazujícího setkávání.

V rámci evangelizace institucionální by měl být zdůrazněn dialogický charakter každé evangelizace. Je vhodné využít tradičních svátků (vánoce a velikonoce) k „nenápadné“ evangelizaci.

Část respondentů považuje za nejdůležitější evangelizaci mládeže. Zde považují za vhodné cokoli, co mládež zaujme (od modlitebních večerů, přednášek, víkendových akcí, nejrůznějších výletů, až po různé hudební produkce, muzikály, sbory apod.). Další dodávají, že pro mladé je významné vytvořit emotivně silné prostředí, kde bude možné učinit zkušenost s Bohem. Vytvořit něco, čeho by chtěli být součástí, a tím v nich probouzet touhu po tom, co jim v životě chybí.

Někteří také zdůrazňují význam evangelizace skrze média (křesťanská vysílání rozhlasu a televize), významná pozornost je v této skupině odpovědí věnována evangelizaci prostřednictvím internetu. V odpovědích má své místo evangelizace modlitbou za nejrůznější potřebné.

Otázka číslo 19

Konkrétní činnost na poli evangelizace

Respondentů jsme se dotazovali na konkrétní evangelizační činnost, kterou vykonávají, a to nejen v rámci komunity Emmanuel.

Jakou konkrétní činnost na poli evangelizace konáte?
(míněno nejen v rámci komunity Emmanuel)

Tab. 24: Evangelizační činnost

Na otázku odpovědělo	67
Na otázku neodpovědělo	21

Vzhledem k tomu, že komplexně o službách komunity pojednáváme v naší práci *Evangelizační rozměr komunity Emmanuel*¹²⁰ a strukturu angažovanosti členů komunity Emmanuel v jednotlivých aktivitách studujeme v otázce č. 13,¹²¹ zaměřujeme se v analýze odpovědí na tuto otázku především na mimokomunitní aktivity členů. V souladu s tímto naším postojem je i skutečnost, že většina respondentů uvedenou otázku ve svých odpovědích takto pochopila.

Téměř všichni respondenti zmiňují jako další místo pro evangelizační angažovanost svoje zaměstnání. Neméně široké pole tvoří prostředí farnosti. Další prostor je věnován nezávislým aktivitám jednotlivých členů.

V rámci svého zaměstnání se část respondentů věnuje evangelizaci spolu se svojí činností například formou rozhovorů se studenty, doprovázení

¹²⁰ Srov. BOBČÍK, V., *Evangelizační rozměr komunity Emmanuel*, s. 20-36.

¹²¹ Srov. s. 49.

nemocných v hospici, práce s mládeží v rámci protidrogové prevence nebo manželské poradně. Další skupina se snaží aplikovat zásady evangelia ve svém zaměstnání, tedy například v přístupu k podřízeným, nebo nastavenosti a ochotě k rozhovorům.

V prostředí farnosti nalézají respondenti uplatnění v liturgii, ve vedení katechezí (pro děti, biřmovance, snoubence, manžele), dále ve vedení nejrůznějších společenství a pěveckých sborů.

Jednotliví členové pak zmiňují ještě celou řadu nejrůznějších aktivit, ať už v přednáškové, charitativní či kulturní oblasti (sympozia pro bohoslovce, prostředí hospiců, Moravskoslezská křesťanská akademie a další). V odpovědích má své místo i modlitba za nejrůznější potřebné.

Otázka číslo 20

Jak začít evangelizovat?

Respondentů jsme se dotazovali, co by doporučili člověku, který chce začít evangelizovat.

Co byste doporučil(a) těm, kdo chtějí začít evangelizovat a neví jak na to?

Tab. 25: Jak začít evangelizovat

Na otázku odpovědělo	86
Na otázku neodpovědělo	2

V doporučeních pro ty, kteří by rádi začali evangelizovat, uvádí členové komunity několik významných navzájem se doplňujících bodů.

V první řadě se jedná o výzvu k modlitbě, zvláště k dotazování se po osobním povolání a Božích záměrech. V této souvislosti je doporučována modlitba naslouchání a prosba za vedení Duchem svatým, ale i nejrůznější další formy

a způsoby modlitby. Smyslem je rozeznat správnou formu a čas pro evangelizaci. Celkově je solidní duchovní život respondenty považován za základ pro jakékoli další snažení. Někteří respondenti dávají paralelu mezi úzkým vztahem k Bohu a vnímavostí k lidem.

Následují doporučení týkající se společenství. Tazatel by rozhodně neměl zůstat ve své touze sám. Měl by nalézt společenství podobně smýšlejících, případně zkušenějších, nebo přímo komunitu, která evangelizaci praktikuje. To může umožnit evangelizaci v rozměru, který jednotlivec není schopen realizovat.

Za velmi důležité považují respondenti sebevzdělávání, a to zvláště v oblasti nauky víry, ale také ve studiu technik komunikace. Jako jeden z nejvhodnějších zdrojů ke studiu, ale i k modlitbě, považují respondenti Boží slovo. Někteří varují před příliš živelnou aktivitou, další doplňují, že je třeba vykročit a nezůstat pouze u „zbožných“ přání.

Jako konkrétní praktické doporučení se často objevuje návrh na absolvování evangelizační školy.¹²²

2.3.4 Důvody zdaru evangelizace, projekty a jejich překážky

Otázka číslo 21

Evangelizační projekty členů komunity Emmanuel

Respondentů jsme se dotazovali, jaké evangelizační projekty by si přáli uskutečnit.

Jaký konkrétní projekt na poli evangelizace byste si přál(a) realizovat?
(míněno nejen v rámci komunity Emmanuel)

.....

¹²² Viz SPERÁT, I., *Evangelizační školy komunity Emmanuel*.

Tab. 26: Evangelizační projekty

Na otázku odpovědělo	55
Na otázku neodpovědělo	33

Na úvod analýzy této otázky je třeba doplnit, že část respondentů považuje současné projekty komunity Emmanuel za značně pestré. Sonda do budoucích evangelizačních projektů ale také odhaluje, že značná část respondentů vnímá potřebu současné projekty obohatit. Spolu s analýzou této otázky je třeba komplementárně vnímat i analýzy odpovědí z následujících dvou otázek, tedy 22 a 23.

Odpovědi odhalují dva základní rozměry. Jednak projekty, které se obrací k lidem již věřícím, a dále projekty s evangelizačním zaměřením na lidi, kteří Boha neznají.

V rámci evangelizace směřované do řad křesťanů jde o projekty, které by věřícím lidem ukázaly, že mohou být ještě „více věřící.“ Jsou to například akce pro manžele ve farnosti, víkendy pro rodiny s dětmi nebo otevřené společenství matek na mateřské dovolené. Dominujícím prvkem tvořícím přechod mezi evangelizací vnitřní a vnější jsou projekty farních misí,¹²³ misijních týdnů nebo evangelizace velkých měst (Praha, Brno).¹²⁴ Podobně je to i s projektem evangelizační školy.¹²⁵ Respondenti vyjadřují potřebu směřovat více projektů na mladé lidi, ale i na děti. Další skupiny, na které

¹²³ Viz *Bausteine einer Mission*, nepublikovaný dokument, depon. in: archiv autora, Vídeň, 2004.

¹²⁴ „...Zdá se, že život ve městech nahrává stále rychlejšímu šíření pohanství. Současně je však zjevná silící náboženská touha po křesťanství, zdroji naší kultury. Všichni, kdo již více než dvě desetiletí prošlapávají cestu přímé evangelizace, zaznamenali v posledních letech opravdovou změnu. Nové rozmanité zkušenosti z misí konaných ve velkých evropských městech ukazují, že hledání Boha a smyslu věcí se dnes projevuje s velkou svobodou a naléhavostí. Tato doba vyzývá k hlásání evangelia. Jsme přesvědčeni, že je nutné a stává se naléhavým nabídnout velkým městům našich diecézí možnost výměny a porovnávání zkušeností. Proto jsme se rozhodli vykročit cestou mezinárodních evangelizačních kongresů, které se budou konat každý rok v jiném městě. Klademe si dva cíle. Prvním cílem je poskytnout lidem zapojeným do misijní práce v církvi příležitost k pravidelnému setkání, promýšlení a výměně informací a zkušeností. Druhým cílem je zahájit novou evangelizaci světových metropolí a prostřednictvím misí obnovit městské farnosti...“ Z pozvání na I.C.N.E., in BOBČÍK, V., *Evangelizační rozměr komunity Emmanuel*. Příloha IV.

¹²⁵ Srov. SPERÁT, I., *Evangelizační školy komunity Emmanuel*, s. 24.

by projekty měly směřovat, tvoří lidé rozvedení a osamocení a lidé na okraji společnosti (prostitutky, bezdomovci).

Z projektů obracejících se na nevěřící jde o projekt časopisů, koncertů a muzikálů s křesťanskou tematikou. Tuto skupinu doplňují osobní projekty respondentů typu historicko-evangelizační prohlídka kostelů, ale třeba i hlídání dětí nevěřícím přátelům.

Jako inspirující jsou zmíněny aktivity komunity Chemin neuf¹²⁶ Pražského misijního centra¹²⁷ či kurzy Alfa.¹²⁸

Otázka číslo 22

Překážky v uskutečnění uvedených evangelizačních projektů

Respondentů jsme se dotazovali, jaké obtíže jim brání projekty uvedené v otázce číslo 21 realizovat.

Co Vám brání takový evangelizační projekt uskutečnit?

Tab. 27: Překážky

Na otázku odpovědělo	47
Na otázku neodpovědělo	41

Většina respondentů uvádí jako nejzávažnější překážku pro uskutečňování nových evangelizačních projektů časové důvody a vytíženost. Jde především o nedostatek času kvůli dětem (uvádí hlavně ženy) a rodině, ale též kvůli zaměstnání. Současně ale respondenti dodávají, že závažnou překážkou je i osobní nechuť, neochota se angažovat, lenost i nedostatek odvahy. Jako další problém je uváděn nedostatek angažovaných spolupracovníků či nedostatek financí.

¹²⁶ Dostupné na: <http://chemin-neuf.cz/index.php?a=nabidka>.

¹²⁷ Dostupné na: http://www.misie.cz/co_nabizime.html.

¹²⁸ Dostupné na: <http://www.kurzylfa.cz/>.

Dalšími důvody jsou nevyjasněnost nových projektů v rámci komunity, případně, zvláště u projektů typu městská evangelizace, zatím nedostatečná podpora ze strany autorit, a to církevních i světských.

Otázka číslo 23

Na jakém projektu by se členové komunity Emmanuel rádi podíleli

Respondentů jsme se dotazovali, na jakém evangelizačním projektu by rádi spolupracovali.

Na jakém evangelizačním projektu byste rád(a) spolupracoval(a)?

Tab. 28: Spolupráce

Na otázku odpovědělo	41
Na otázku neodpovědělo	47

Smyslem otázky bylo odhalit, na jakém projektu by členové komunity Emmanuel byli ochotni spolupracovat. Snahou bylo (v rámci gradace otázek) vyloučit projekty, které jsou respondenti ochotni sami zaktivovat. Z odpovědí je zřejmá značná otevřenost všem smysluplným aktivitám. Při analýze je však třeba brát v potaz, že na tuto otázku je nejnižší počet odpovědí. Za povšimnutí stojí, že i u společenství silně orientovaného na evangelizaci panuje v otázce konkrétních projektů nevyhraněnost.

Značná část odpovídajících chce spolupracovat na jakékoli evangelizaci mládeže. Respondenti jsou ochotni dále spolupracovat (většinou mají již i zkušenost) především na obnově farnosti, společně s Diecézními centry mládeže, s jinými hnutími a komunitami, na mezinárodních akcích, hudebních akcích, ale také třeba při evangelizaci Rómů. Za významnou také považujeme ochotu spolupráce v misijním týmu kněží.

Otázka číslo 24

Důvody zdaru evangelizace

Respondentů jsme se dotazovali, jaké jsou důvody zdárné evangelizace.

Na čem, podle Vás, především závisí zdar evangelizace?

Tab. 29: Důvody zdaru evangelizace

Na otázku odpovědělo	84
Na otázku neodpovědělo	4

Většina respondentů uvádí jako hlavní důvod zdaru evangelizace její duchovní rozměr. Tedy důvěrný vztah evangelizátora s Bohem a zakotvenost všech částí evangelizace v modlitbě. Při evangelizaci by se měl vždy někdo modlit. Zdar evangelizace je především dílem Ducha svatého, který jediný je schopen proměnit lidské srdce. Je třeba rozpoznat správný čas a v ten „spustit síť.“¹²⁹

Boží působení je však nezbytné podpořit, a to především promyšlenou přípravou, „jako by vše záleželo pouze na člověku.“ Je třeba analyzovat, ke komu přicházíme, jaké jsou jeho hodnoty, co ho zajímá. Na tyto, mnohdy i skryté či podprahové otázky je třeba připravit odpovědi. Vždy ale v otevřenosti a svobodě vůči evangelizovaným. Mělo by se jednat o společné hledání pravdy. Zde je na místě naslouchání a kreativita, a to i během rozhovoru či programu. Respondenti považují za velmi důležitou i „přátelskou“ atmosféru evangelizace. Evangelizace by se také neměla omezit na daný okamžik, ale měla by být pozváním k novému rozměru života.

Za stěžejní je považována osoba evangelizátora. Někteří lidé jsou pro evangelizaci vybaveni lépe než druzí, a tyto přirozené talenty je třeba využít. Evangelizace by měla být radostná a neměl by jí chybět smysl pro humor. Mělo

¹²⁹ Srov. Lk 5,4n.

by se hovořit srozumitelným jazykem a vyhýbat se frázím. Za nevhodné spatřují respondenti i užívání výrazů běžných v křesťanském prostředí. Při evangelizaci je nutné vždy vystupovat jednotně. Evangelizátorům by mělo hořet srdce, měli by ve svém životě usilovat o svatost. Mělo by na nich být vidět, že se mají rádi, a že tento vztah lásky nabízí i evangelizovaným.¹³⁰

Za neméně významnou považují respondenti i technickou stránku věci (dobré ozvučení, vhodnou volbu písni apod.).

Otázka číslo 25

Vnímání obtíží při evangelizaci

Respondentů jsme se dotazovali, jaké obtíže vnímají při evangelizaci.

V čem vidíte obtíže při evangelizaci?
(míněno konkrétně: v našich podmínkách a v současné době)

Tab. 30: Obtíže

Na otázku odpovědělo	80
Na otázku neodpovědělo	8

Odpovědi respondentů je možno rozdělit do několika základních, vzájemně komplementárních rovin, které tvoří téměř dokonalý systém.

Téměř všichni respondenti považují za obtížné oslovit současného člověka v jeho metafyzickém prázdnu. Chybí tážení se po Bohu. Chybí odvaha a chuť konfrontovat se s něčím, co by vneslo nejistotu do zaběhaných stereotypů, člověk si stačí sám. Materiální zajištění a možnost neomezené realizace činí z náboženství pouze jednu z nabídek.

¹³⁰ Srov. J 13,35.

Český člověk je vlivem protestantské minulosti a totalitního režimu zahlcen předsudky vůči náboženství a proti církvi zvláště. Tyto předsudky nalézají potvrzení i v médiích.

Rozdělení křesťanů a množství církví působí nedůvěryhodně a oprávněně nabádá ke zdrženlivému postoji. Ten bývá ještě zesílen nebezpečím sekt.

K obtížím přispívá i vlastní situace katolické církve; nedostatečná koncepce, rozpačitý sněm, spíše pasivita a setrvávání v zaběhnutých modelech než odvaha k hledání nových cest, nedůvěra vůči laikům. Nevěnuje se dostatečné úsilí vzdělávání lidí pro evangelizaci (nutnost evangelizace, možnosti evangelizace, přípustnost evangelizace, anamnetičnost evangelizace). To vše má za následek neschopnost oslovit, navázat kontakt, zaujmout.

Respondenti vidí jako problém i vlastní lhostejnost věřících, chybějící touhu evangelium předávat nejen svědectvím života, ale i slovem. Pokud je taková touha přítomna, přichází na řadu nevhodná volba slovníku a prezentace postojů. Jednu z odpovědí zastupující mladší generaci považujeme za natolik výstižnou, že ji zde uvádíme celou: „Často působíme příliš sladce, svatě, neznale, přiblíže, hlavně pro mladé.“¹³¹ To pak ústí v obavy a strach ze zesměšnění. Na opačné straně to mohou být postoje nadřazenosti „my máme pravdu,“ pohrdání nebo povýšený pohled „oni žijí špatně, my jim musíme pomoci.“

Otázka číslo 26

Dodatky

Respondentům jsme nabídli možnost dodat cokoli, co považují za důležité k uvedené problematice. Pokud se jednalo o systémové prakticky využitelné poznatky, uvádíme je v následující kapitole.

¹³¹ Dotazník č. 2, depon. in archiv autora.

2.4 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Naši analýzu a z ní vycházející hodnocení výzkumu jsme rozdělili do čtyř kapitol, které volně navazují a korespondují s předchozím členěním prezentace výzkumu. Nejprve definujeme osobnost evangelizátora jak v jeho sociální, tak ve spirituální rovině. Snahou je v rámci zkoumaného vzorku respondentů určit společné charakteristiky, které u osob, jež se aktivně věnují evangelizaci nalézáme. Pastorační snaha pak může být orientována právě na osoby, které mají pro evangelizaci zřetelnější předpoklady, nebo u nichž lze očekávat pozitivnější odezvu. Navazuje analýza významu duchovního zakotvení evangelizátora a evangelizace pro zdar celého snažení. Následně definujeme význam atmosféry při evangelizaci. Všímáme si okolností, za nichž se evangelizace odehrává, a které ji mohou ovlivnit. V poslední části se věnujeme praktickým možnostem evangelizace. Zaměřujeme se na aktivity a projekty, které se na základě našeho výzkumu ukazují jako nosné a snažíme se načrtnout směr, kterým by se bylo vhodné při evangelizaci ubírat.

Chceme předeslat, že nelze suplovat působení Ducha svatého a evangelizaci lidsky propracovat v duchu propagandy. Jsme si dobře vědomi, že Duch vane kam chce, a že není možné jeho působení manipulovat. Přesto považujeme za nezbytné napřímit a urovnat cesty, totiž ze strany člověka učinit vše, aby Bůh mohl jednat. Za nezbytné považujeme opustit tolik rozšířenou pasivitu v evangelizaci, mnohdy reprezentovanou slovy o svědectví života. Vždyť Ježíš řekl, že čeká, kdy jeho oheň vzplane.

Náš výzkum nepřesahuje rámec komunity Emmanuel, přesto se však domníváme, že jeho zjištění mohou být, minimálně jako inspirace, obecně využitelná. Naši domněnku opíráme o skutečnost, že komunita Emmanuel má jako jeden ze tří základních pilířů evangelizaci. Z této premisy vychází i další analýza.

2.4.1 Osobnost evangelizátora

Mluvit o Bohu a být průvodcem k němu i pro druhé klade na osobu evangelizátora nesporný nárok. Tento nárok prostupuje všechny aspekty života člověka. Projekce hodnot, které jsou předmětem svědectví a jejich potvrzení v běžném životě je nezbytné pro hodnověrnost svědectví. Nepředpokládá tedy jen teologickou znalost a duchovní zkušenost, ale i prvek křesťanské zralosti, v níž evangelium prostupuje také sociální rozměr člověka. Sociálním rozměrem chápeme obecná zařaditelná kritéria, s jejichž pomocí můžeme načrtnout sociální profil evangelizátora. Sondy ve formě otázek z dotazníků našeho výzkumu nemohou pojmut celou šíři problematiky, přesto nám však umožňují dosáhnout alespoň základního hodnocení.

- Muži i ženy se na evangelizaci podílí téměř shodným dílem.¹³²
- Nejširší skupinu osob aktivně se podílejících na evangelizaci tvoří osoby ve věku mezi 30 a 50 lety (s převahou osob mezi 30 a 40).¹³³
- Většinou jde o osoby, které žijí ve větších městech.¹³⁴
- Mezi laiky jde především o manželské dvojice.¹³⁵
- Většinou jde o rodiny s více dětmi.¹³⁶
- Ve vztahu ke vzdělání jde o osoby s vysokoškolským nebo středoškolským vzděláním.¹³⁷
- Jde o osoby zaměstnané, podnikající nebo v domácnosti.¹³⁸
- Z ekonomického hlediska jde o osoby všech příjmových skupin.¹³⁹
- Evangelizátoři pocházejí převážně z tradičních křesťanských rodin a v menší míře jde i o konvertity.¹⁴⁰

¹³² Srov. odpovědi na otázku č. 1, s. 32.

¹³³ Srov. odpovědi na otázku č. 2, s. 33.

¹³⁴ Srov. odpovědi na otázku č. 3, s. 35.

¹³⁵ Srov. odpovědi na otázku č. 4, s. 36.

¹³⁶ Srov. odpovědi na otázku č. 5, s. 38.

¹³⁷ Srov. odpovědi na otázku č. 6, s. 39.

¹³⁸ Srov. odpovědi na otázku č. 7, s. 40.

¹³⁹ Srov. odpovědi na otázku č. 8, s. 42.

¹⁴⁰ Srov. odpovědi na otázku č. 9 a 10, s. 43-45.

Naší snahou není vytvořit prototyp evangelizujícího věřícího výčtem vlastností, které by měl mít, ale určit společné charakteristiky, které u osob jež se aktivně věnující evangelizaci nalzáme. Člověk, který se bude schopen aktivně věnovat evangelizaci, bude muž nebo žena nejčastěji ve věku mezi třiceti a padesáti lety, žijící ve větším městě, většinou v manželství s více dětmi. Půjde o člověka vzdělaného, ekonomicky aktivního, průměrně nebo lépe finančně situovaného. Člověka, který bude svůj život žít bez větších „kotrmelců.“ Shrňme-li uvedené, spatřujeme sociální profil víceméně běžného člověka. Osoby lidsky zralé, v jejímž životě je přítomen prvek lidské lásky realizující se v rámci rodiny.

2.4.2 Duchovní zakotvení

Naše dosavadní analýza ukazuje, že evangelizátorem je víceméně běžný člověk. Můžeme předpokládat jistý stupeň lidské zralosti, kterou přináší život v rodině. Nevypovídá však nic o křesťanské zralosti. Po načrtnutí sociálního rozměru pokračujeme v analýze spirituálního rozměru. Chceme postupovat od vnějších k vnitřním znakům.

V odpovědích na otázku: „Jak začít evangelizovat?“¹⁴¹ je na prvním místě uváděno doporučení k modlitbě. Celkově je solidní duchovní život považován za základ pro jakékoli evangelizační snažení. Jako příklad spojení duchovního života a evangelizace je možno uvést pilíře spirituality komunity Emmanuel. „Hluboká milost komunity pochází z eucharistické adorace Boha skutečně přítomného uprostřed nás: Emmanuele. Z této adorace se rodí soucítění (compassion) ke všem lidem, kteří umírají hladem, ať už hmotně nebo duchovně. Z tohoto soucítění se rodí žízeň po evangelizaci v celém světě, zvláště mezi nejubožejšími.“¹⁴² Pro evangelizátora by modlitební život měl být samozřejmým předpokladem pro jakékoli další působení. Není možné hovořit o někom,

¹⁴¹ Srov. odpovědi na otázku č. 20, s. 60.

¹⁴² Srov. *Statuta komunity Emmanuel*, Preambule I.

koho neznáme, a modlitba zůstává bezesporu jedním z nejpřímějších způsobů, jak se s Bohem setkávat.

Za jednoznačně důležité, přímo nezbytné pro evangelizaci považují členové komunity Emmanuel svoje zakotvení ve společenství, které chápe evangelizaci za jednu ze svých priorit; přitom je zdůrazněna nezbytná souvztažnost mezi aktivitami a kontemplací.¹⁴³ Doporučována je také modlitba chval.¹⁴⁴ Evangelizátor by tedy rozhodně neměl zůstat sám, měl by si nalézt společenství podobně smýšlejících. Další z výhod společenství je vzájemná modlitební podpora. Nutná je také reflexe zkušeností a vzájemné svědectví o výsledcích evangelizace. Je třeba mít na paměti také praktický aspekt evangelizace. Boha nemůžeme učinit známým pouze slovy. Člověk nezná doopravdy osobu, pokud o ní ví „z druhé ruky.“ Hlásat Boha znamená uvést do vztahu s Bohem, naučit modlitbě. Modlitba je víra v akci. Pouze zakoušením života s Bohem se objevuje zřejmost jeho existence.¹⁴⁵ Společenství může být místem, kde evangelizovaný učiní hlubší zkušenost s modlitbou.

Vztah k Bohu by se měl projevovat i ve vztahu k lidem okolo nás, a to jak v užším společenství rodiny či farnosti, tak v zaměstnání, v okolí bydliště apod. Naše křesťanství by mělo být čitelné. Členové komunity Emmanuel uvádějí, že si jsou vědomi přijetí svého závazku a že tato skutečnost je vnímána i v jejich okolí.¹⁴⁶ Určitý prvek závaznosti společenství je tedy pro nastavenost k evangelizaci přínosný.

Jako důležité je dále považováno sebevzdělávání a studium. Především rozjímání a studium Písma, nauky víry, ale třeba i technik komunikace.

¹⁴³ Srov. odpovědi na otázku č. 14, s. 52.

¹⁴⁴ *Chvála* je způsob modlitby, která bezprostředněji uznává, že Bůh je Bůh. Opěvuje ho pro něho samotného, oslavuje ho, protože on je, bez ohledu na to, co koná. Středem modlitby se při chvále stává Bůh, nikoli člověk, respektive jeho vděk za přijatá dobrodiní (díky) či potřeby (prosby). Srov. *Katechismus katolické církve*, čl. 2639-2634; V komunitě Emmanuel je *chvála* chápána především jako společná modlitba slavená v radosti. Vždy je doprovázena písněmi, často také modlitebními vstupy jednotlivých osob formulovanými vlastními slovy a pronesenými nahlas.

¹⁴⁵ Srov. RATZINGER, Joseph. *Nová evangelizace*.

¹⁴⁶ Srov. odpovědi na otázku č. 15, s. 53.

Člověkem, který se bude schopen aktivně věnovat evangelizaci, bude člověk žijící duchovním životem, a to jak v rovině osobní modlitby, tak modlitby ve společenství. Člověk, který bude ochoten se stále vzdělávat, a tedy člověk otevřený novým podnětům. Shrňeme-li uvedené, spatřujeme spirituální profil osoby, v jejímž životě je přítomen jak vertikální rozměr vztahu k Bohu, tak jeho praktická realizace v horizontální rovině ve vztahu k lidem. V obou rovinách s přítomným vědomím potřeby kultivace dalším studiem.

2.4.3 Atmosféra evangelizace

V dosavadním zkoumání jsme analyzovali předpoklady pro evangelizaci u osoby evangelizátora. Načrtli jsme jeho sociální a spirituální rozměr. Jako předpoklad pro evangelizaci zjišťujeme jistý stupeň lidské zralosti a vertikální a horizontální nasměrování vztahů, tedy k Bohu a k lidem. V obou rozměrech však jde o předpoklady, které automaticky neznamenají zdárné evangelizační působení. Předmětem našeho dalšího zkoumání bude relace mezi evangelizátorem a příjemcem evangelia.

Významná skupina respondentů zdůrazňuje jako nejvhodnější formu evangelizace osobní rozhovor a zvláště svědectví o vztahu s Bohem, prožité v přátelské a přijímající atmosféře.¹⁴⁷ Důležité je vytvořit takové prostředí, kde by Bůh mohl působit. Zvláště pro mladé je významné vytvořit emotivně silné prostředí, kde bude možné učinit zkušenost s Bohem. Vytvořit něco, čeho by chtěli být součástí, a tím v nich probouzet touhu po tom, co jim v životě chybí.¹⁴⁸

Všimneme-li si informace o seznámení s komunitou Emmanuel, můžeme vidět, jak významnou roli hrají přátelské vazby.¹⁴⁹ Nabídka přátelských vztahů, přátelství, které bude sto změnit život, potřebuje něco víc, než mohou nabídnout

¹⁴⁷ Srov. odpovědi na otázku č. 18, s. 57.

¹⁴⁸ Tento proces předpokládá určitou dávku empatie a fantazie, která umožní přizpůsobit se okolnostem.

¹⁴⁹ Srov. odpovědi na otázku č. 11, s. 45.

nevěřící přátelé. Přijetí, akceptování a respekt, ale především lásku, která nehledá svůj prospěch.

Současný papež Benedikt XVI. k tomuto tématu poznamenal: „Lidský život se nemůže realizovat sám. Náš život je otevřená otázka, neúplný projekt, stále ještě má dojít naplnění a realizace. Základní otázka každého člověka zní: Jak se to stane – stát se člověkem? Jak se naučit umění žít? Kudy vede cesta ke štěstí? Evangelizovat znamená ukazovat tuto cestu – učit umění žít. Na začátku svého veřejného života Ježíš říká: „Přišel jsem zvěstovat radostnou zprávu chudým“ (Lk 5,18), tj. mám odpověď na tvou základní otázku, ukážu ti cestu života, cestu ke štěstí. A dokonce: „Já jsem ta cesta.“ Nejhlubší chudoba je neschopnost radovat se, únava životem, která se v rozličných formách projevuje v bohatých stejně jako v chudých zemích. Neschopnost radovat se předpokládá a produkuje neschopnost milovat, vede k žárlivosti. Z tohoto důvodu potřebujeme novou evangelizaci – když umění žít zůstává neznámým, nic jiného nepomůže. Ale toto umění není předmětem vědy – toto umění může být zprostředkováno pouze tím, kdo má život – a kdo je zosobněným evangeliem.“¹⁵⁰

Náš výzkum nás vede k podobnému zjištění. Evangelizace, která v první řadě učí (dává zakusit) ono umění žít, která učí (dává zakusit) radost ze života, která přemáhá onu únavu životem, taková evangelizace může být funkční. V našem pojetí nazýváme toto umění žít atmosférou evangelizace. Evangelizaci nelze redukovat pouze na svědectví života respektive svědectví slova. Evangelizační působení by mělo být prodchnuto onou atmosférou, oním uměním žít, tím „víc,“ co v životě evangelizovaného chybí.¹⁵¹ Když Ježíš mluví o soli či kvasu, mluví snad právě o této nové dimenzi, kterou s sebou Boží království přináší. Evangelizace by měla vnášet barevnost do šedi všedního života, vůni do každodenní rutiny. Evangelizátor by neměl zůstat pouze řemeslníkem, který dobře dělá svoji práci, měl by být spíše umělcem, nebo alespoň cizelérem,

¹⁵⁰ Srov. RATZINGER, J. *Nová evangelizace*.

¹⁵¹ V našem světě opravdu potřebujeme ticho, nadindividuální tajemství, krásu. Srov. RATZINGER, J. *Nová evangelizace*.

který pečuje o jemnou vytríbenost svého díla, na němž spolupracuje se Stvořitelem.

Uvedené můžeme shrnout v následující větě: Je nutné žít přitažlivým křesťanským životem podle Kristova příkladu, aby se lidé v naší přítomnosti cítili dobře.

2.4.4 Praktické možnosti evangelizace

V dosavadním zkoumání nacházíme jako nezbytný předpoklad evangelizace lidsky zralou osobnost začleněnou v předivě vztahů k Bohu a lidem. Její křesťanství by mělo být přitažlivé, mělo by to být ono umění žít, které osloví lidi okolo a bude odkazovat k Bohu. Toto vše nám náš výzkum ukazuje jako nezbytný předpoklad, přesto to zůstává pouze předpokladem. Nelze očekávat, že cokoli, do čeho se osoba s těmito předpoklady pustí, bude zdárné. Proto na tomto místě radíme pojednání o praktických možnostech evangelizace v dnešním světě. Zaměřujeme se na aktivity a projekty, které se na základě našeho výzkumu ukazují jako nosné a snažíme se načrtnout směr, kterým by se bylo vhodné v evangelizačních aktivitách ubírat.

Na otázku po nejvhodnější formě evangelizace je nezbytné její rozdělení na osobní a společnou.¹⁵² V rovině osobní evangelizace je respondenty jako základní považován rozhovor a zvláště osobní svědectví o životě s Bohem (co pro mě Bůh znamená, jak jsem se s ním setkal apod.). Každé svědectví by mělo mít srozumitelnou strukturu: co bylo – co se stalo – co se změnilo. Svědectví by nemělo být delší než několik málo minut, mělo by být sděleno srozumitelnou řečí, bez pro nevěřícího člověka nesrozumitelných výrazů typu „obrácení, spása, hřích.“ Duchovní pojmy by měly být vždy vysvětleny. Slovní obraty jako třeba „Bůh mi řekl“ nebo „uslyšel jsem hlas“ nebo i běžné „modlil jsem se,“ by měly být použity pouze s vysvětlujícím komentářem, případně nahrazeny srozumitelnými ekvivalenty např. „ve svém nitru jsem pochopil“

¹⁵² Srov. MOENS, J., *Evangelizovat znamená milovat*, s. 45-50.

a podobně. Slova evangelizátora by měla vždy korespondovat s jeho činy. Zvláště důležité je to u známých nebo v zaměstnání.¹⁵³

V rovině společné evangelizace je důležité, aby se akce blížila intelektuální a kulturní úrovni příjemců. Zásadní je její dialogický charakter a prezentace ve smyslu nabídky. Společné aktivity je možné rozdělit na ty, které se obracejí k lidem věřícím, a ty, jejichž snahou je ukázat Boha lidem nevěřícím.

Z konkrétních aktivit se jedná o různé semináře či rekolekce s vyváženým poměrem teoreticko-naukového a duchovně-praktického programu. Účastníci by zde měli být vedeni k nové osobní zkušenosti s Bohem zasazené do solidního naukového rámce.

Z projektů obracejících se na nevěřící jsou to projekt časopisů, koncertů, muzikálů, případně projekty typu historicko-evangelizační prohlídky kostelů. Jako nosné pro budoucnost se zdají evangelizační akce farností nebo přímo celých měst, s nimiž již existují první zkušenosti. Při nich budou nabízeny jak akce duchovního, tak kulturního charakteru. Na tomto místě je však třeba zdůraznit, že zvláště o těchto aktivitách platí tvrzení o důkladné přípravě. Jinak mohou působit kontraproduktivně jako imitace komerční zábavy, případně u nevěřících posílit dojem, že křesťané jsou „poněkud naivní, přihlouplí, zkrátka mimo.“¹⁵⁴

Analyzujeme-li strukturu služeb komunity Emmanuel, můžeme konstatovat, že největší počet sloužících si připisují aktivity, které vyžadují jednorázové intenzivní nasazení.¹⁵⁵ Jde jak o evangelizační aktivity obracející se k lidem, kteří Boha neznají, tak o aktivity sloužící k obnově víry věřících. Následují systematické aktivity trvalého charakteru, které se obracejí především k věřícím a slouží obnovou víry. Trvalejších aktivit otevřených i pro nevěřící je nejnižší

¹⁵³ Srov. odpovědi na otázku č. 18, s. 57.

¹⁵⁴ Srov. odpovědi na otázku č. 21, s. 61.

¹⁵⁵ Pro komplexní přehled aktivit komunity Emmanuel viz BOBČÍK, V., *Evangelizační rozměr Komunity Emmanuel*.

procento.¹⁵⁶ Tento výčet otevírá prostor především pro jednorázové akce většího rozsahu s navazující nabídkou pravidelných setkávání.

Z odpovědi je zřejmé, že hlavní překážkou realizace evangelizačních projektů je neochota angažovat se, odůvodňovaná časovou vytížeností.¹⁵⁷ I zde je tedy možné počítat spíše s intenzivním, ale kratším nasazením evangelizátorů. Jako zásadní obtíž je vnímána situace dnešního člověka, u něhož chybí tázání po Bohu. Jeho přesycenost nabídkami dnešního světa, nezájem a neochota konfrontovat se s něčím, co by vneslo nejistotu do zaběhaných stereotypů života.¹⁵⁸

Zjištění našeho výzkumu můžeme shrnout v následujícím schématu. Nalézáme čtyři základní vlivy na zdar evangelizace, které jsme jako evangelizátoři schopni ovlivnit.

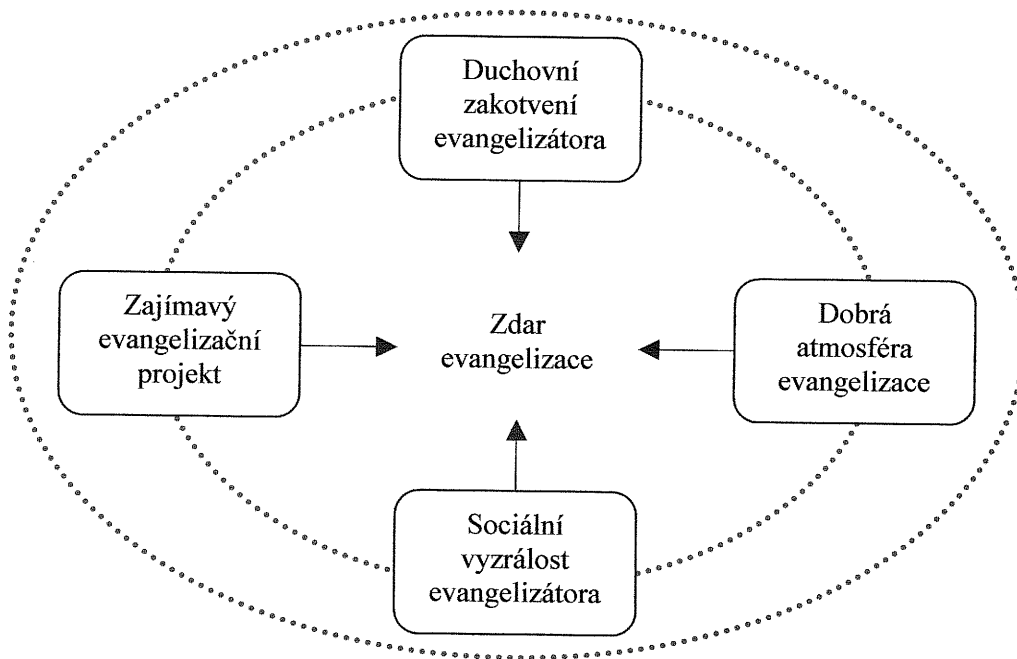

Schéma 2: Vlivy na zdar evangelizace

¹⁵⁶ Srov. odpovědi na otázku č. 13, s. 49.

¹⁵⁷ Srov. odpovědi na otázku č. 22, s. 63

¹⁵⁸ Srov. odpovědi na otázku č. 24, s. 64.

Pokud jsou všechny tyto vlivy v harmonii (viz červená linie ve schématu 2), zkušenost ukazuje, že se mohou odstranit lidské překážky pro Boží působení (viz modrá linie). Všechny uvedené vlivy jsou vzájemně komplementární, žádný z nich tedy nelze opomenout.

Z odpovědí respondentů plyne, že lidé v naší společnosti od nás dnes očekávají více než kdy jindy radikální a jasné slovo a životní postoj jdoucí k podstatě víry. Ukazuje se, že sílí potřeba preference toho, co bychom mohli definovat jako *dát Bohu prostor*. Připravit vše, co je v našich lidských silách a vytvořit tak v evangelizačním procesu prostor pro působení Boží milosti, která může evangelizovaného získat i v současné obtížné situaci. Znamená to také posílit naši důvěru a spolehnout se na moc modlitby.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo získat a analyzovat poznatky a zkušenosti s evangelizací z prostředí laiků. Chtěli jsme umožnit komplexnější pohled na reálné možnosti evangelizace a vytvořit tak podklady pro směřování dalšího pastoračního úsilí.

V první kapitole bylo vytvořeno předpolí k chápání evangelizace definicí východisek. Prvé z nich předkládá základní prvky teologie evangelizace, její prototypy a vysvětluje inkulturaci jako její organizační princip. Dějinné východisko mapuje počátky moderní obnovy a její vize položené II. vatikánským koncilem. Kulturně-sociální východisko hodnotí současnou situaci pohledem statistických údajů i z hlediska adresátů evangelizace v naší zemi.

Druhá kapitola mapuje sociální skladbu a spirituální zaměření členů komunity Emmanuel a představuje sondu do jejich zkušeností s evangelizací.

Jako zásadní pro zdar evangelizace je osobnost evangelizátora. Analýza odkrývá význam spojení aktivního a kontemplativního prvku v jeho životě. Vyváženost obou prvků je v komunitě určována triádou adorace – soucítění – evangelizace.¹⁵⁹ Neméně důležité je zjištění významu atmosféry, v jaké evangelizace probíhá.¹⁶⁰ Nejvhodnější formou evangelizace jsou rozhovory zejména na úrovni osobních vztahů a v menších skupinách.¹⁶¹ Pro tuto formu je nutné vytvořit odpovídající prostředí. Ke slovu přichází tvůrčí fantazie věřících, jež bude schopna vytvořit atmosféru, která umožní proměnu člověka nevěřícího v člověka hledajícího a zažehne v něm touhu po setkání s Bohem.¹⁶²

¹⁵⁹ Srov. str. 24.

¹⁶⁰ Srov. str. 71.

¹⁶¹ Srov. str. 71.

¹⁶² Srov. str. 76.

Evangelizace není bez obtíží. Respondenti jsou sice přesvědčeni o její nutnosti a významu,¹⁶³ časová zaneprázdněnost jim však brání v plné angažovanosti.¹⁶⁴ Podobně evangelizaci mladých považuje za velmi důležitou většina respondentů, prakticky se však této aktivitě věnuje nejmenší počet osob.¹⁶⁵ V těchto oblastech nalézáme zjevnou nerovnováhu.

Větší část křesťanů své povolání k evangelizaci nepocítuje. Příčiny jsou nejčastěji dvě. V chápání obsahu víry se objevují nedostatky způsobující neschopnost víru formulovat a předávat. Druhou pak je absence živé, život proměňující zkušenosti víry, která je nezbytným motivačním prvkem pro evangelizaci druhých. První etapou v rozvoji evangelizačního úsilí by proto měla být evangelizace dovnitř církve, tedy evangelizace věřících. Ta v sobě zahrnuje jak formaci naukovou – především poznání a přijetí jádra křesťanské zvěsti – tak přivedení jedince k živému osobnímu vztahu s Bohem. Tato zkušenost by měla vést k aktivnímu zapojení do procesu evangelizace. Je zřejmé, že jde především o pastorační úkol. Proto považujeme za prioritní zpracování koncepce evangelizace v naší zemi a její včlenění do formace duchovních. Systematické vzdělávání, a zvláště osobní zkušenost s problematikou nové evangelizace by se měly stát součástí teologických studií. Duchovní by pak ve svém působení měli klást zvýšený důraz na odpovědnost laiků za evangelizaci.

Připravit vše, co je v našich lidských silách může být v evangelizačním procesu účelné, ale ani ta nejpropracovanější metodologie nedokáže nahradit tajemné působení Ducha svatého. On je tím nejdůležitějším faktorem, se kterým je třeba v evangelizačním snažení počítat.

Diplomová práce byla koncipována jako pohled na danou problematiku v rámci komunity Emmanuel. Bylo by zajímavé získat srovnatelné údaje v jiných, podobně zaměřených společenstvích.

¹⁶³ Srov. odpovědi na otázku č. 16, s. 55.

¹⁶⁴ Srov. odpovědi na otázku č. 22, s. 63.

¹⁶⁵ Srov. odpovědi na otázku č. 13, s. 51.

PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

AMBROS, Pavel. *Kam spěje česká katolická církev. Teologie obnovy.* Velehrad: Refugium Velehrad, Roma, 1999. 370 s. ISBN 80-86045-38-2.

AMBROS, Pavel. *Fundamentální pastorální teologie: Pastorální teologie 1.* Olomouc: Mgr. Jiří Burget, 2000. 132 s. ISBN 80-902798-2-1.

AMBROS, Pavel. *Církev, kultura, společnost, misie: Pastorální teologie 5.* Olomouc: Mgr. Jiří Burget, 2000. 104 s. ISBN 80-902798-1-3.

Analýza evangelizačních postojů v komunitě Emmanuel: soubor 88 ks dotazníků anonymně vyplněných členy komunity Emmanuel [dotazníky pořízeny v prvním pololetí 2005] Nepublikovaný dokument. Depon. in: archiv autora, Brno. 528 s.

Bausteine einer Mission. Nepubl. dokument. Depon. in: archiv autora, Vídeň: Gemeinschaft Emmanuel, 2004. 4 s.

Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, podle ekumenického vydání z roku 1985, Praha: Zvon, 1991.

BOBČÍK, Vladislav. *Evangelizační rozměr komunity Emmanuel.* Bakalářská práce. KTF UK. Praha: 2003.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost.* 3. vydání. Praha: Univerzita Karlova, 2002. 376 s. ISBN 80-246-0139-7.

Dokumenty II. vatikánského koncilu. Přel. prac. skupina pod ved. Oto Mádra. 1. vyd. Praha: Zvon, 1995. 605 s. Přel. z: Sacrosanctum Oecomunicum Concilium Vaticanum II. Constitutiones, Decreta, Declarationes. ISBN 80-7112-089-3.

DULLES, Avery. *Nová evangelizace. Teologické texty.* Praha: Zvon, 1995, č. 6 (57), s. 183-186. ISSN 0862-6944.

- ENGELMANN, Lukáš. *Evangelizace mužů*, Diplomová práce CMTF UP, Olomouc, 2005.
- FILKA, Jaroslav. *Vznik katolické charismatické obnovy v Brně a cesta některých jejích společenství k založení provincie komunity Emmanuel na Moravě*. Brno: Knihař, 2003. ISBN 80-86292-10-X.
- FIORES, Stefano de a GOFFI, Tullo. *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 1295 s. ISBN 80-7192-338-9.
- FRANZEN, August. *Malé církevní dějiny*. Praha: Zvon, 1992. 333 s. ISBN 80-7113-008-7.
- HOCKEN, Peter. *Strategie Ducha?* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 271 s. ISBN 80-7192-370-2.
- JAN PAVEL II. *Christifideles laici*. 2. vyd. Praha: Zvon, 1996. 131 s. ISBN 80-7113-162-8.
- JAN PAVEL II. *Redemptoris missio*. Praha: Zvon, 1994. 107 s. ISBN 80-7113-101-6.
- Katechismus katolické církve*. Přel. Josef Kolářek. 1. vyd. Praha: Zvon, 1995. Přel. z: Catéchisme de l'Église catholique. ISBN 80-7113-132-6.
- KAPLÁNEK, Michal. *Pastorace mládeže*, Studijní text pro pracovníky s mládeží. Praha: Salesiánská provincie Praha, 1999. 125 s.
- Kodex kanonického práva*. Přel. Miroslav Zedníček. 1. vyd. Praha: Zvon, 1994. 816 s. Přel. z: Codex iuris canonici. ISBN 80-7113-082-6.
- MOENS, Jean-Luc. *Evangelizovat znamená milovat..* 1. vyd. Nitra: Garmond, 1995. 91 s. ISBN 80-967282-0-2.
- OPATRŇÝ, Aleš. *Pastorační situace u nás*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996. 102 s. ISBN 80-7192-092-4.

- OPATRŇY, Aleř. *Pastorace v postmoderní společnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. 150 s. ISBN 80-7192-557-8.
- PAVEL VI. *Evangelii nuntiandi*. 2. vydání. Praha: Zvon, 1996. 75 s. ISBN 80-13-159-8.
- Projekt Pfarrmission mit der Gemeinschaft Emmanuel*. Nepubl. dokument. Depon. in: archiv autora, Vídeň: Gemeinschaft Emmanuel. 2002. 63 s.
- Pontifikální rady pro laiky. *Dekret č. 1560/92/S-61/B-45/a*. Vatikán: 8. 12. 1992.
- LANDGREBE, Ludwig. *Filozofie přítomnosti*. Praha: Academia, 1968. 161 s.
- LÉON-DUFOUR, Xaver. *Slovník biblické teologie*. Řím: Velehrad – Křesťanská akademie, 1991. 658 s.
- SPERÁT, Ivo. *Evangelizační školy komunity Emmanuel*, Diplomová práce CMTF UP, Olomouc, 2005.
- ŠINDLÁŘOVÁ, Jana. *Základy sociologie*. 2. vydání. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2001. 68 s. ISBN: 80-7157-547-X.
- SECONDIN, Bruno. *Nová hnutí v církvi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 159 s. ISBN 80-7192-391-5.
- SKALICKÝ, Karel. *Za nadějí a smysl*. Praha: Zvon, 1996. 236 s. ISBN 80-113-150-4.
- Statuts de la Communauté de l'Emmanuel et de la Fraternité de Jésus [Statuta komunity Emmanuel a Fraternity Ježíšovy]*. Conseil Pontifical pour les Laics, Vatican: le 8. décembre 1992.
- WATZLAWICK, Paul. *Pragmatika lidské komunikace*. Hradec Králové: Konfrontace, 1999. 243 s. ISBN: 80-86088-04-9.
- Coutumier de la Communauté de l'Emmanuel [Zvyklosti komunity Emmanuel]*. Paris: Éd. de l'Emmanuel, 1999. [Dostupné na internetové adrese: [http://www.emmanuel-info.com/fr/gouvernement/coutumier/.](http://www.emmanuel-info.com/fr/gouvernement/coutumier/)]

Český statistický úřad. *Studie o náboženském vyznání obyvatelstva 2005* [Dostupné na internetové adrese: <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/publ/4110-03-.>]

Český statistický úřad. *Studie o náboženském vyznání obyvatelstva 2005- závěry* [Dostupné na internetové adrese: <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/otisk/4110-03--zavery.>]

Český statistický úřad. *Pohyb obyvatelstva – 4. čtvrtletí 2004* [Dostupné na internetové adrese: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby032505.doc.>]

Tiskové středisko České biskupské konference, Sčítání účastníků katolických bohoslužeb v ČR [Dostupné na internetové adrese: <http://tisk.cirkev.cz/art/clanek.asp?id=5801.>]

RATZINGER, Joseph. *Nová evangelizace*. Pracovní překlad David Vopřada Zenit News; www.zenith.org, 23.6.2001. [Dostupné na internetové adrese: <http://cho.cz/pavel/pavel.php?clanek=128.>]

Webové stránky komunity Chemin neuf. [Dostupné na internetové adrese: <http://chemin-neuf.cz/index.php?a=nabidka.>]

Webové stránky Pražského misijního centra [Dostupné na internetové adrese: http://www.misie.cz/co_nabizime.html.]

Webové stránky Kurzů alfa. [Dostupné na internetové adrese: <http://www.kurzylfa.cz/.>]

PŘEHLED TABULEK

Tab. 1: Poměr distribuovaných a navracených dotazníků	31
Tab. 2: Poměr mužů a žen	32
Tab. 3: Porovnání poměru mužů a žen – ČSU, ČBK, komunita Emmanuel	33
Tab. 4: Věková struktura	34
Tab. 5: Bydliště	35
Tab. 6: Diecéze	36
Tab. 7: Stav	37
Tab. 8: Děti	38
Tab. 9: Vzdělání	39
Tab. 10: Porovnání vzdělání – ČSU, komunita Emmanuel	40
Tab. 11: Sociální status	41
Tab. 12: Vydělečné a nevydělečné činí – ČBK, komunita Emmanuel	42
Tab. 13: Mzda	42
Tab. 14: Náboženská výchova	44
Tab. 15: Náboženská anamnéza	45
Tab. 16: Způsob kontaktu s komunitou Emmanuel	46
Tab. 17: Vývoj členské základny	47
Tab. 18: Služby	49
Tab. 19: Členství výhodou pro evangelizaci	52
Tab. 20: Sebereflexe členů	53
Tab. 21: Význam evangelizace	54
Tab. 22: Motivy pro evangelizace	55
Tab. 23: Vhodné formy evangelizace	56
Tab. 24: Evangelizační činnost	58
Tab. 25: Jak začít evangelizovat	59
Tab. 26: Evangelizační projekty	61
Tab. 27: Překážky	62
Tab. 28: Spolupráce	63
Tab. 29: Důvody zdaru evangelizace	64
Tab. 30: Obtíže	65

PŘEHLED GRAFŮ

Graf 1: Věřící a ostatní populace ČR v roce 1991 a 2001	20
Graf 2: Návštěvníci kat. bohoslužeb a ostatní populace ČR v roce 2004	20
Graf 3: Poměr mužů a žen	32
Graf 4: Věková struktura	34
Graf 5: Bydliště	36
Graf 6: Stav	37
Graf 7: Děti	38
Graf 8: Vzdělání	40
Graf 9: Sociální status	41
Graf 10: Mzda	43
Graf 11: Náboženská výchova	44
Graf 12: Náboženská anamnéza	45
Graf 13: Způsob kontaktu s komunitou Emmanuel	46
Graf 14: Vývoj členské základny v čase	48
Graf 15: Služby	50
Graf 16: Členství v komunitě jako výhoda pro evangelizaci	52

PŘEHLED SCHÉMAT

Schéma 1: Struktura služeb komunity Emmanuel	50
Schéma 2: Zdar evangelizace	72

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Analýza evangelizačních postojů v komunitě Emmanuel – dotazník

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Katolická teologická fakulta

Katedra pastorálních oborů

**ANALÝZA EVANGELIZAČNÍCH POSTOJŮ
V KOMUNITĚ EMMANUEL**

Diplomová práce

Autor: **Bc. Vladislav Bobčík**

Vedoucí práce: **PhDr. ThLic. Ing. Jaroslav Filka**

Dobrý den,

problematika evangelizace patří v současné pastorální teologii k jedné z nejdiskutovanějších. Jaké má být zvěstování evangelia, aby přineslo ovoce? Domníváme se, že významnou roli v tomto snažení hraje právě osoba zvěstovatele, především její přístup: tedy vize, motivy a zkušenosti. Praxe ukazuje, že právě členové nových hnutí a komunit jsou na poli evangelizace v mnoha směrech průkopníky. Náš výzkum je proto zaměřen na analýzu postojů členů komunity Emmanuel k uvedené problematice.

Výsledky tohoto výzkumu budou zpracovány v rámci diplomové práce a pevně věříme, že poslouží k obohacení uvedené problematiky a případně jako podklad k dalšímu zkoumání.

Vaše odpovědi budou považovány za přísně důvěrné, nikdy a nijak nebudou spojovány s Vaším jménem a budou prezentovány pouze v rámci analýzy odpovědí všech respondentů.

Vyplněný dotazník zašlete prosím co nejdříve, nejpozději však do **1.6. 2005**
na adresu: **Vladislav Bobčík, Vaňkovo nám. 6, 602 00 Brno**

Za pečlivé vyplnění a navrácení dotazníku předem velmi děkujeme.

Pokyny k vyplnění

U otázek vyberte, prosím, odpověď, která je Vám nejbližší, a tu zakřížkujte. Pokud vyhovuje více kategorií, zakřížkujte všechny. V některých otázkách se ptáme na Váš názor, v takovém případě si odpověď předem promyslete a snažte se být co nejvýstižnější a současně co nejstručnější. Pište, prosím, hůlkovým písmem a pokud možno čitelně. Doufáme, že budete moci zodpovědět všechny otázky, najdete-li však některou, na kterou odpověď neznáte, nebo ji nechcete uvést, ponechte ji nezodpovězenou.

1. Pohlaví

muž

žena

2. Věk

3. Bydliště (míněno místo trvalého bydliště)

Brno

vesnice

město (do 100 tisíc obyvatel)

velkoměsto (nad 100 tisíc obyvatel)

diecéze

4. Stav

žijící bez partnera (svobodný, svobodná, vdova, vdovec apod.)

v celibátu pro Boží království

kněz, jáhen

v manželství

5. Počet dětí

6. Vzdělání

bez maturity

s maturitou

vysokoškolské

7. Do které kategorie byste se přiřadil(a)

student

v důchodu

v domácnosti (mateřská dovolená apod.)

nezaměstnaný(á)

zaměstnanec

podnikatel, OSVČ apod.

8. Hrubý měsíční příjem (míněn Váš, nikoli celé Vaší domácnosti)

do 10 tisíc

od 10 do 15 tisíc

od 15 do 20 tisíc

více než 20 tisíc

9. Náboženská výchova

tradiční náboženské prostředí
konverze

10. Byl(a) jste členem

řádu, kongregace, jiného závazného společenství (v rámci Katolické církve)
jiné křesťanské denominace
jiného nekřesťanského náboženství
žádná z uvedených

11. Způsob, jakým jste se s komunitou Emmanuel seznámil(a)?

přátelé
seminář obnovy
Láska a pravda
akce mladých

jiná aktivita komunity Emmanuel, uveďte jaká

jinak, uveďte jak

12. Rok vstupu do komunity Emmanuel (míněno do dřívějšího postulátu)

13. Aktivita komunity, ve které se angažujete (míněna příprava nebo aktivní účast)

Mladí (večery ve středu, víkendy v tichu, víkendy v terénu apod.)
Láska a pravda (manželé, snoubenci)
Služby obnově (seminář o., první pátky, nověna k Duchu sv., příprava na biřmování)
Otevřené společenství
Modlitba SOS
Misie (misijní týden apod.)
Adorace na Velehradě
Mezinárodní akce, např. SDM Kolín 2005 apod.
jiné, uveďte jaké (hudba apod.)

14. Chápete svoje členství v komunitě Emmanuel jako výhodu pro evangelizaci?

ano
ne

Proč?
.....
.....
.....
.....

15. Jak si myslíte, že Vás jako člena komunity Emmanuel vnímá Vaše okolí? (míněno v rodině, zaměstnání, ve farnosti apod.)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

16. Co pro Vás znamená evangelizace?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

17. Jaké jsou Vaše motivy k evangelizaci?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

18. Jaký způsob a forma evangelizace je podle Vás nejvhodnější?
(míněno konkrétně: v našich podmínkách a v současné době)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

19. Jakou konkrétní činnost na poli evangelizace konáte?
(míněno nejen v rámci komunity Emmanuel)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

20. Co byste doporučil(a) těm, kdo chtějí začít evangelizovat a neví jak na to?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

21. Jaký konkrétní projekt na poli evangelizace byste si přál(a) realizovat? (míněno nejen v rámci komunity Emmanuel)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

22. Co Vám brání takový evangelizační projekt uskutečnit?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: BOBČÍK Vladislav

Instituce: Katedra pastorálních oborů KTF UK v Praze

Název práce: Analýza evangelizačních poznatků a zkušeností členů
komunity Emmanuel

Vedoucí práce: ThDr. ThLic. Ing. Jaroslav Filka

Počet stran: 93

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury: 43

Klíčová slova: teologie
evangelizace
komunita Emmanuel
nová hnutí a komunity
duchovní obnova

Diplomová práce prezentuje důvody evangelizace a objasňuje její principy. Metodou kvalitativního výzkumu mapuje sociální skladbu a spirituální zaměření členů komunity Emmanuel a jejich zkušenosti s evangelizací. Na základě analýzy těchto zjištění definuje základní vlivy pro úspěšnou evangelizaci. Vytváří tak podklady pro směřování dalšího pastoračního úsilí v této oblasti.

ANNOTATION

Author's name: BOBČÍK Vladislav

Institute: Department of Pastoral Work KTF UK in Prague

Title: The analysis of experience and knowledge of evangelisation achieved by members of Emmanuel community

Thesis leader: PhDr. ThLic. Ing. Jaroslav Filka

Numbers of pages: 93

Numbers of attachments: 1

Numbers of cited sources: 43

Keywords: theology
 evangelization
 Emmanuel community
 new movements and communities
 spiritual renewal

The dissertation presents the reasons of evangelization and explains principles of it. By the method of qualitative research it describes the social structure and spiritual specialization of members of the Emmanuel community and their experience with evangelisation. On the basis of the analysis of those findings it defines major influences for the successful evangelization. It creates sources for the next pastoral effort in this field.